

570
5694

TŰZ KÖRÜLI TÖRTÉNETEK

(ROUND THE FIRE STORIES)

A. CONAN DOYLE

FORDITOTTA :
MÁLNÁSY TIVADAR

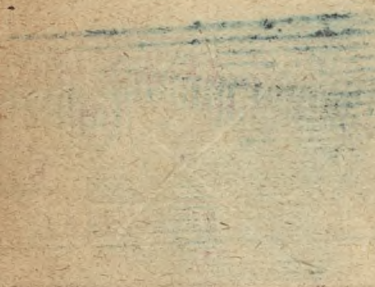
Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

522.406

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
CLUJ-KOLOZSVÁR

1925.

AZ ÍRÓ ELŐSZAVA.

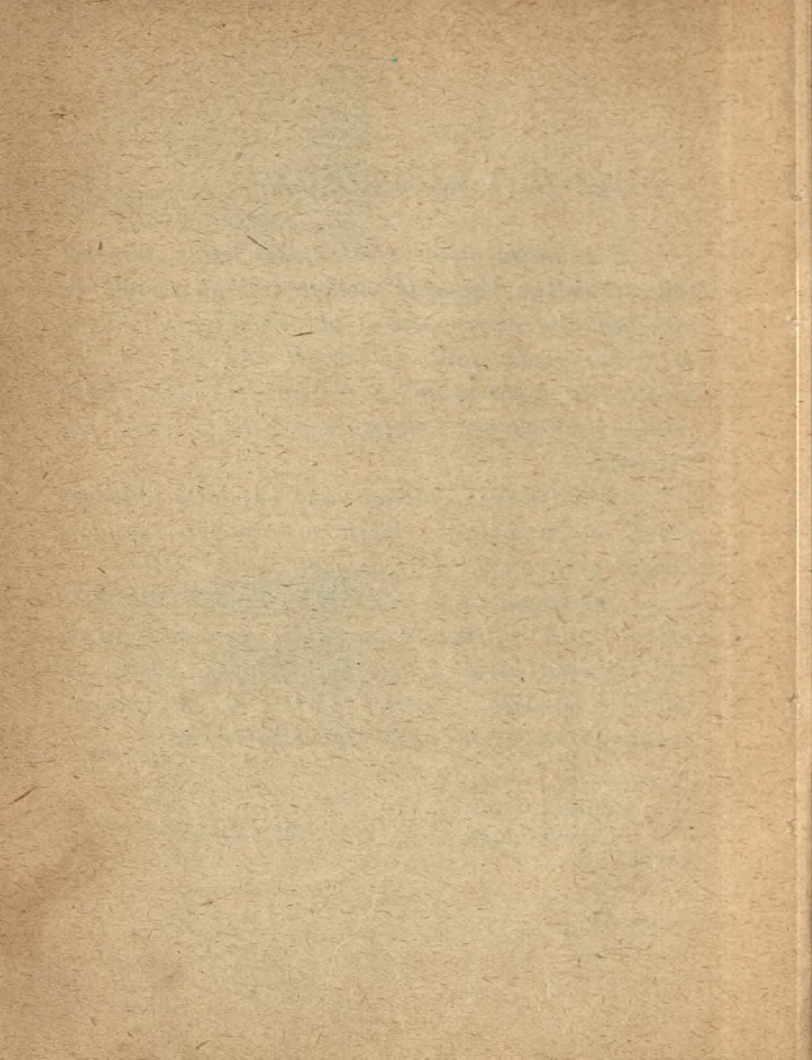
E kötetben olyan történeteket irtam, minőket téli éjszakákon kandalló mellett szoktak mesélni és amikben alig észrevehető a határvonal a valódiság és a borzalmas fantázia között. Az író ép úgy kiválasztja műve számára a megfelelő környezetet, mint a festő a kép keretét és a helyet, ahová felakasztja.

A téli este, a kályha vagy kandalló imbolygó fénye, a letompított világításu szoba a tulajdonképeni hely, ahol e történeteket olvasni kell.

Szerencsés az az író, aki megtudja választani ezt a fontos kelléket és ha talál egyetlen olvasót, aki tanácsát követi és oly körülmények között olvassa, aminőket a szerző történetei megírásakor magának elképzelt, akkor igazolva is van.

Windlesham
Crowborough.

A. CONAN DOYLE.

A FORDÍTÓ ELŐSZAVA.

Arthur Conan Doylet nem kell külön bemutatni az olvasónak. Alig van író, kit annyian olvasnának, ismernének és szeretnék szerte a világon, mint őt. Elgondolásai, következtetései, nyelvezete, bonyodalmainak világos és okszerű kifejtése elsővé teszik őt a modernek között. Szereti a rejtelmet, a titokzatost, keresi, kutatja, kínozza önmagát a tulvilági élet problémáinak megfejtésével, de nem fordul el a mindennapi élet furcsaságainak megvilágításától sem, mert lázasan keres az emberek lelkében. Azoknak eltévelyedéseit, az indító okait minden olyan cselekedetnek, ami a társadalmi renddel ellenkezik, mesteri tollal világítja meg. Ezzel a kérdéssel különösen sokat foglalkozik.

Ki ne ismerné Sherlock Holmest a híres detektívet, aki páratlan a maga következtetéseiben. Egész irodalmat teremtett vele a szerző, ki azonban korántsem állott meg az elbeszélő irodalom ezen fajánál. Nagyszerű történelmi vázlatai vannak. Napoleonnak nagy tisztelője és a „The Exploits of Brigadier Gerard” című munkájában a brigadéros

szavai tulajdonképpen az ő dícsérő szavai a nagy császárról.

A „Beyond the City“ ben szinte lírikus, „The Letters from dr. Munro Stark“-ban, az ifjuság nevelője, szóval sokoldalú.

De talán egyben sem olyan erős, oly kiváló, mint a „Round the fire Stories“-kban: a tűzkörűli mesék vagy történetekben, ahol a maga nemében páratlan.

Ítélje meg az olvasó!

Cluj Kolozsvár, 1925 október.

A ROVARVADÁSZ.

Valami érdekes élményt? (mondotta a doktor). Nos hát barátaim nekem tényleg volt egy érdekes élményem, amelyhez hasonló nemigen fordulhatott elő mással, mert azt hiszem, hogy ilyesmi csak egyszer történik meg egy emberéleten keresztül. Akár hiszik, akár nem, az eset úgy játszódott le, ahogy elmondom.

Akkoriban lettem orvosná, de még nem kezdettem el a praxisomat és a Gower Streeten laktam. Azóta megváltozott az az utca is, de azért megismerném a házat, mert az egyetlen volt a környéken, amelynek gömbölyű ablakai voltak, mindjárt balról, ha az ember a Metropolitan Station-nál befordult. Özvegy Murchisonné bérelte és három orvostanhallgató meg egy mérnök voltak a lakói. Én a legfelső szobában laktam, mert az volt a legolcsóbb, de bármennyire olcsó volt is, mégis drágább, mint amit akkoriban elbírtam volna. Csekély segélyforrásaim egyre apadtak és bizony hétről-

hétre, egyre jobban kényszerített a szükség arra, hogy valami foglalkozás után nézzek. Pedig nem szívesen kezdettem volna praktizálni, mert minden vágyam az volt, hogy tovább tanuljak. Főleg a zoológia tudománya érdekelt nagyon, mert ehhez igen nagy hajlamom volt. Már majdnem feladtam a céltalannak látszó küzdelmet, hogy alávessem magamat a mindennapi élet egyhangú gyötrelmeinek, amikor küzdelmeim forduló pontja igen különös módon jelentkezett.

Egy reggel felvettem a Standardot, hogy átfussam röviden tartalmát. Úgyszólván semmi újság se volt benne és már már le akartam tenni kezemből, amikor a személyi hírek elején véletlenül egy hirtetést pillantottam meg. Körül-belül így hangzott:

„Egy, esetleg több napi szolgálatra orvost keresek. Okvetlen megkivánom, hogy az illető erős fizikumú, kemény idegzetű és elhatározott természetű legyen. Mindezekén kívül entomologus is legyen, coleopteristák előnyben. Jelentkezni lehet a Brook Street 77 b. alatt. A jelentkezés ideje ma délelőtt tizenkettő előtt“.

Már az előbb említettem, hogy hajlamom volt a zoológiához. E tudomány sok ága közül főleg a rovartan érdekelt nagyon és a rovarok számos fa-

jából különösen a bogarak világát tanulmányoztam nagy szeretettel. A pillangó gyűjtők száma is tekintélyes, de mert a bogárgyűjtés sokkal több változatosságot nyújt a mi szigeteinken, azért hát inkább az utóbbira szántam el magam és csakhamar, több száz fajtát szedtem össze és preparáltam gyűjteményem számára. Ami a felhívás többi részét illeti, tudtam, hogy idegeim kifogástalanok és a korházak közti versenyben megnyertem a súlydobás bajnokságát. Világos, hogy a hirdetést egyenesen én reám szabták. Nem sokat haboztam és pár pillanattal azután, hogy az említett ujságot letettem, már egy cab-ben ültem és utban voltam a Brook Street felé.

Mialatt oda hajtottam, azon törtem a fejem, hogy micsoda állás is lehet az, amihez ilyen furcsa képesítések szükségesek. Erős fizikum, határozott természet, orvosi képesítés, bogárismeret — mi lehet az összefüggés ezek között az egymástól annyira távolálló követelmények között? Mindezen felül még az is elijesztő volt, hogy ez az állás a hirdetés szerint nem volt állandó, csak egy, legfeljebb pár napig tartó. Minél tovább gondolkoztam felőle, annál érthetlenebbé vált előttem, de a vége a sok töprengésnek mégis csak az volt, hogy jöjjön aminek jönnie kell, nekem nincs semmi ve-

szíteni valóm, érkeztem segélyforrásaim végére és hogy kész voltam mindennemű kalandra, csakhogy bármilyen kétségbeejtő módon is — néhány csillogó sovereign hulljon a zsebembe. Hasonlítottam ahhoz a játékoshoz, akinek ugyan üres a zsebe, de mégis megengedettett számára, hogy másokkal együtt megkísérelje a szerencséjét.

A Brook Street 77 b. sötétbarna és imponáló ház volt, mély színű, keskeny előterű, tekintélyes erősségű és szolid levegőjű, mint a Georgian stílusú épületek általában. Amikor a cab-ból kiugrottam, egy fiatal ember lépett ki a kapun és gyors léptekkel sietett át az úttesten. Ahogy mellettem elhaladt, észrevettem, hogy kutatóan és némileg rosszakarakterűen néz végig rajtam. Én ezt jó jelnek vettem, mert megjelenése arról tanuskodott, hogy szintén pályázó volt, nézése pedig, hogy visszautasították; ezek szerint az állás még szabad maradt számomra. Tele reménnyel mentem fel az utcai feljárón és hevesen kopogtattam a súlyos kalapáccsal a kapun.

Egy livrés lakáj nyitotta ki az ajtót. Világos, hogy gazdag és előkelő emberekkel léptem érintkezésbe.

— Parancsol sir? — mondotta a lakáj.

--- A hirdetés ügyében.

— Rendben van sir — szólott újra — Linchmere lordja egyelőre a könyvtárszobába kéreti.

Lord Linchmere! Úgy rémlett, hogy ismerem e nevet, de abban a pillanatban semmi se jutott eszembe róla. Követve a lakájt egy széles, könyvekkel megrakott terembe értem, amelyben egy kis ember ült íróasztala előtt. Az arca kellemes, szemei tisztánézésűek voltak, hosszú és ősz szálakkal tarkított haját erősen hátrafésülve hordotta. Átható és kutató tekintettel nézett végig rajtam, jobb kezében tartva névjegyemet, amit a lakáj adott át neki. Azután kedvesen elmosolyodott és én éreztem, hogy külsőm megfelelt az ő kívánalmainak.

— Ugyebár az én hirdetésem ügyében jött Hamilton doktor úr? — kérdezte.

— Igen, sir.

— És gondolja, hogy megfelel az ott felsorolt követelményeknek?

— Azt hiszem igen.

— Ön izmos ember, legalább megjelenése után olyannak itélem.

— Azt hiszem, meglehetősen erős vagyok.

— És határozott?

— Úgy gondolom.

— Tudja ön, hogy mi az, egy fenyegető veszélynek kitéve lenni?

— Nem tudom, mert sohasem voltam abban a helyzetben.

— Mit gondol, tudna-e olyankor gyors és hidegvérű lenni?

— Remélem.

— Nos, én elhiszem, hogy tudna. Nekem bizalmam van önhöz, mert nyíltan megvallja, hogy ez a helyzet új még ön előtt és nem fogadkozik olyasmire, amit nem ismer. Én azt hiszem, hogy ami a személyi követelményeket illeti, ön teljesen a nekem való ember lenne, ezt már megállapítottam, most térjünk át a másik pontra.

— Melyikre?

— Beszéljen nekem valamit a rovarokról.

Ránéztem, hogy nem tréfálkozik-e velem, de ellenkezőleg, kíváncsian, keresztülhajolva asztalán nézett reám és az volt a benyomásom, hogy bizonyos féltékenység ült a vonásain.

— Félek, hogy ön mit se tud a rovarokról — kiáltotta.

— Ellenkezőleg, sir; ez az egyetlen, amiről merem állítani, hogy tudok belőle valamit.

— Túlboldog vagyok, hogy ezt hallom. Kérem beszéljen nekem valamit a bogarokról.

Beszéltem. Nem mondhatom, hogy valami

különösen eredeti dolgot hoztam volna fel a tárgyról, de vázoltam röviden a bogarak sajátosságait, majd áttértem a legismertebb fajok ismertetésére, hivatkozva az én kis gyűjteményemre, a cikkekre, amit a Journal of Entomological Science számára írtam a temetőbogárról.

— Csak nem gyűjtő? — kiáltotta Lord Linchmere. — Nem mondja komolyan, hogy tényleg gyűjtő? — és szemei erősen csillogtak a meglepégedéstől e gondolatra.

— Ön tényleg a legmegfelelőbb ember számomra Londonban. Gondoltam, hogy az itt élő ötmillió ember közt van ilyen is, de végtelen nehéz a megkeresése. Nekem tényleg egész különös szerencsém van azzal, hogy önt feltaláltam.

A táblán függő gongra ütött és a lakáj belépett.

— Kérje meg Lady Rossitert, hogy fáradjon át hozzám — mondta ő lordsága és néhány pillanat múlva a lady belépett a terembe. Törékeny, középkorú nő volt, megjelenésében hasonló lord Linchmerehez, ugyanazzal a tekintettel, éber szellemmel és szürkés fekete hajjal. A félelemnek az a különös kifejezése, amelyet a lord arcán is megfigyeltem, sokkal erősebb volt az övé. Valami nagy bánat vetette árnyékát az arcára. Amikor a lord bemutatta

és ő az egész arcát felém fordította, ijedten vettem észre, hogy két hüvelyknyire jobb szemöldökétől hatalmas seb tátong a homlokán. Igaz, hogy jól-rosszul be volt ragasztva tapasszal, de tisztán ki lehetett venni, hogy a seb nagyon különös és nem régi keletű.

— Hamilton doktor úr az egyetlen megfelelő embere a mi ügyünknek, Evelyn — szólt lord Linchmere. — Ő maga is bogárgyűjtő és cikket is írt erről a kérdéstről.

— Tényleg? — kérdezte lady Rossiter. Akkor hallhatott az én férjemről is, mert mindenki ismeri Sir Thomas Rossitert, akinek a bogarakhoz valami köze van.

E pillanatban villant fel az első halovány fény-sugár ebben a sötét ügyben. Itt volt tehát az összefüggés a bogarak és ezek között az emberek között. Sir Thomas Rossiter volt e tárgyban a világ legnagyobb szaktekintélye. Élete céljául tűzte ki a bogárvilág tanulmányozását és ő írta róluk a legkimerítőbb könyveket. Siettem biztosítani őket arról, hogy olvastam és megértettem őt.

— Találkozott már a férjemmel? — kérdezte ő.

— Még nem.

— De fog — mondotta lord Linchmere nyomtatékkal.

A hölgy az asztal mellett állott és a férfi vállára tette a kezét. Úgy tetszett nekem, hogy arcuk anynyira hasonlít egymáshoz, mintha testvérek volnának.

— Tényleg erre szántad magad, Charles? Szép tőled, de engem nagy félelemmel tölt el. — A hölgy hangja nagy izgalmat árult el, és úgy látszott, hogy a lord is hasonlóan érez, bár a legnagyobb erőfeszítéssel igyekezett elfojtani felindulását.

— Igen, igen kedvesem, mindent meggondoltam és elhatároztam, mert bárhogy nézem is a dolgokat, nem látok más megoldást számunkra.

— Veszedelmes játék.

— Nem, nem, Evelyn, sohase foglak elhagyni, soha. Jól fog végzõdni, ne félj, jól fog végzõdni, mert nézd, mintha a sors is ezt akarná, azzal, hogy ilyen tökéletes segítõtársakat küld számunkra.

Különös volt az én helyzetem, mert úgy látszott, mintha õk ketten egészen megfeledeztek volna rólam. De lord Linchmere csakhamar vissza tért az én ügyemre.

— A szolgálat, amiért én õnt alkalmazom, doktor úr, az ön részérõl az, hogy ön teljesen az én rendelkezésemre áll. Azt akarom, hogy egy rövid utazásra jöjjön velem, maradjon mindig mellettem

és ígérje meg, hogy mindig azt teszi, amire kérem, bármilyen észszerűtlennek is lássék az ön előtt.

— Egy kicsit nehéz kérés — mondottam.

— Szerencsétlenségemre nem beszélhetek nyiltabban, mert magam sem tudom milyen fordulatot vehetnek a dolgok, de arról biztos lehet, hogy semmi körülmények között se kérek olyas valmit, ami az ön lelkiismeretével nem egyeztethető össze és azt is megjósolom, hogy büszke lesz arra, hogy egy ilyen jó ügyben közreműködhetett.

— Ha jól sikerül — mondotta a hölgy.

— Természetesen, ha jól sikerül — erősítette meg ő lordsága.

— És a feltételek? — kérdeztem.

— Húsz font naponta.

Elbámúltam az összeg nagysága felett és a csodálkozás az arcomra kiülhetett.

— Egész különös képességeket kívántam és ez fel kellett tűnjön ön előtt a hirdetés olvasásakor — mondá lord Linchmere. — A követelmény sokféleségeért megfelelő fizetés is jár, annál is inkább, mert nem akarom titkolni, hogy helyzete nehéz lesz és talán veszélyes is. De remélem és meg lehet, hogy egy-két napon belül dűlőre jut az ügy.

— Adja az Isten! — sóhajtott a testvére.

— Nos, Hamilton doktor, számíthatok a segítségére?

— Kétségkívül — mondtam. — Csak meg kell tudnom, hogy mik a kötelességeim.

— Az első, hogy menjen haza és pakolja össze mindazt, ami egy rövid vidéki látogatáshoz szükséges. A Paddington Station-ról 3:40 kor indulunk és pedig ma délután.

— Messze utazunk?

— Pangbourneig. Várjon engem a jegyváltásnál 3:30-kor. A jegyek nálam lesznek. Isten önnel dr. Hamilton. És az útra két dolgot szeretnék, ha magával hozná — feltéve hogy van —, az egyik a bogárgyűjtő doboza, és a másik egy bot. Az utóbbi minél vastagabb és sulyosabb legyen, annál jobb.

Elgondolhatják, hogy volt okom a gondolkozásra és töprengésre azok felett, amik velem történtek, amióta a Gower Streetet elhagytam, hogy végre is 3:30-kor a Paddington Stationre siessek a találkozóra. A legképtelenebb gondolatok kergették egymást agyamban és legalább egy tucat megoldást találtam a furcsa helyzetre vonatkozólag, de egyik nevetségesebb volt, mint a másik. És végül is arra a következtetésre jutottam, hogy maga az igazság is ép olyan groteszk lesz, mint az én elképzeléseim,

Később felhagytam a végeredmény találgatásával és arra törekedtem, hogy mindenben pontosan megfeleljek a követelményeknek. Egy sétabottal, speciális gyűjtődobozzal és kézitáskával vártam Lord Linchmere megérkezését a Paddington Station jegyváltásánál. Még soványabb ember volt, mint gondoltam — gyenge és törékeny, idegesebb, amilyenek reggel láttam. Hosszú ulsterbe volt burkolva és észrevettem, hogy egy fekete nyelű korbácsot tart a kezében.

— A jegyek nálam vannak — mondotta áthaladva a perronon. — Ez a mi vonatunk. Egy szakaszt béreltem, hogy esetleges aggodalmaimat nyugodtan közölhessem önnel.

És most minden impressiójáról, amit rólam szerzett, beszélni kezdett, hogy én vagyok az, aki segíteni tud neki, hogy emlékezzen arra, amit ígértem, hogy nehogy cserben hagyjam, stb. És ezt annyiszor ismételte, míg utazásunk végére értünk, hogy egész könnyen megállapíthattam, miszerint az idegei erősen megviseltek.

— Igen, — mondotta végül, inkább tekintetemre, mint szavaimra válaszolva.

— Ideges vagyok Hamilton doktor úr. Mindig félénk ember voltam és e félénkségem gyöngé

egészségemből származik. De a lelkem erős és szembe tudok nézni a veszéllyel, amelytől talán egy erősebb is megijedne. Amit most teszek, nem kény-
 azerből teszem, hanem kötelességérzetből, bár két-
 ségkívül kétségbeejtő lépés. Ha nem sikerül, bát-
 ran megkövetelhetem magamnak a mártír jelzõt.

Ez az örökös veszélyről való beszéd már túl sok volt nekem. Láttam, hogy itt van az ideje, hogy véget vessek neki.

— Azt hiszem, jobb volna, sir, ha tökéletesen megbízna bennem — mondtam. — Szinte lehetetlen minden erõmet kifejtteni, ha nem tudom, hogy milyen dolgok várnak ránk a jövőben és hogy hová megyünk tulajdonképen.

— Oh, hogy hová megyünk?, abban semmi titok sincsen — mondotta õ. --- Delamare Courtbá megyünk Sir Thomas Rossiter lakhelyére, kinek müveit ön oly jól ismeri. Látogatásunk tárgyára nézve nem hiszem, hogy bárminemü elõnnyel bírna az, ha én bizalmasabb volnék õnhöz, Hamilton doktor úr. Annyit azonban mondhatok, hogy mi — mert testvérem lady Rossiter és én közösen cselekszünk — egy nagy családi botrányt akarunk megakadályozni. Miután a helyzet ilyen, be kell látnia, hogy nem kívánok a feltétlen szükségesnél több

felvilágosítást megadni. Egész más lesz a dolog akkor, ha segélyére lesz szükségem. E pillanatban mindössze az ön aktív részvételét kérem és én időről időre meg fogom önnek mondani, hogy hogyan használhat vele nekem a legjobban.

Erről tehát nem volt tovább mit beszélnem, mert e sajnálatraméltó ember végtére is tehetett az ő napi húsz fontjáért, amit akart. Azt észrevettem, hogy ép olyan eszköznek akar felhasználni, mint a lovagló korbácsát a kezében. Azt is megértettem, hogy érzékeny természete visszariadt attól, hogy családi viszonyairól beszéljen mindaddig, amíg erre okvetlen kényszerítve nincs. Saját szemeimre és megfigyelésemre voltam utalva a rejtély megoldásában, de meg volt minden oka annak, hogy erről ne gondolhassam azt, hogy egyszerű lesz.

Delamare Court a Paugbourne Stationtól jó öt mértföldnyire fekszik és mi ez útat egy nyitott kocsiban tettük meg. Lord Linchmere mély hallgatásba merülve ült az úton és ki se nyitotta a száját, míg az utazás céljához nem értünk. Közvetlen megérkezésünk előtt azonban adott egy kis felvilágosítást, amivel engem nagyon meglepett.

— Valószínűleg ön nem is tudja — mondta — hogy hasonlóan önhöz, én is orvos vagyok.

— Nem sír, ezt igazán nem sejtettem.

— De igen. A szükséges tanulmányokat akkor végeztem el, fiatal napjaimban, amikor peeri örökségem és közöttem még több élő rokon állott. A praxisra már nem volt szükségem, de nagyon hasznosnak tartottam e tudásomat minden időben. Sohase sajnáltam azokat az éveket, amiket tanulásal töltöttem el. De ezek Delamare Court kapui.

Két hatalmas oszlophoz értünk, melyeken nagy címermonstrumok állottak és melyek oldalát képezték egy kanyargós avenue bejáratának. A bábókbokrok és rhododendronok felett ellátam a hosszú sok ferdetetővel fedett házig, amelynek téglafalai körül voltak véve az érő cseresznye vérpiros gyümölcseivel. Szemeimet csendes ámulattal legeltettem e feltűnően kellemes külsejű épületen, amikor társam idegesen rázta meg a karomat.

— Itt van sir Thomas — suttogta. — A bogarakról, amilyen jól csak tud, úgy beszéljen.

Magas, vékony, furcsán szögletes és csontos figura tűnt fel hirtelen a borostyánsövény egy nyílásán. Kezében egy kis ásót tartott és kertész keztyűket hordott. Arcára széles karimájú szürke kalap borított árnyékot, de feltűnt nekem erős növéslű, fekete szakálla és durva, szabálytalan arcvonása. A

kocsi odakanyarodott és lord Linchmere kiugrott.

— Hogy van édes Tamás? — kérdezte szívélyesen.

De ő e szívélyes hangot kevésbé viszonzta. Sógora vállain keresztül felém kémlelt és hallottam néhány töredékét annak, amit mondott: „Jól tudja, — gyűlölöm a látogatókat — lelkiismeretlen telkedés — teljesen menthetetlen.“ Utána egy morgó halk felvilágosítás következett és mindketten a kocsi oldalához jöttek.

— Engedje meg, hogy bemutassam sir Thomas Rossiternek, Hamilton doktor — mondotta lord Linchmere. Úgy fogja találni, hogy közös izlésük van.

Meghajoltam. Sir Thomas mereven állott és különös nézéssel fixirozott széles karimájú kalapja alól.

— Lord Linchmere közölte velem, hogy tud valamit a rovartanból — mondotta. Mit tud ön a bogarokról?

— Azt tudom, amit tanultam, amit a coleopterákról, főleg az ön könyvéből tanultam sir Thomas, — feleltem.

— Sorolja fel nekem a legismertebb britt scarabaeusok neveit — mondotta.

Bár nem készültem fel a vizsgáztatásra, mégis, szerencsére, kész voltam az ilyesmire is. Feleletem tetszett neki, mert szigorú vonásai megszelidültek.

— Úgy látszik, nem ok nélkül és nem eredménytelenül olvasta könyvemet — mondotta. — Nagy ritkaság számomra, hogy talállok valakit, akinek nem idegen e tárgy. Az embereknek van idejük az olyan triviális dolgokra, mint a sport és a társaság, de elnéznek a bogarak felett. Biztosíthatom önt arról, hogy e vidék idiótáinak legnagyobb része azt se tudja rólam, hogy könyveket írok és hogy én voltam az első, aki az elytra funkcióit kikutattam. Boldog vagyok, hogy önt láthatom és nem kételkedem abban, hogy néhány olyan példányt mutathatok fel önnek, amiket sohase látott és amelyek szerfelett érdekelni fogják. — Belépett hozzám a kocsiba sógorával együtt és velünk jött egészen a házig, közbe mintha régi ismerősök volnánk, úgy beszélt legújabb kísérleteiről: az állatanatomiában.

Már említettem, hogy sir Thomas Rossiternek széles karimájú kalapja volt a fején egész szemöldökig lehúzva. Amikor a hallba értünk és levette fejéről, azonnal észrevettem, hogy e ruhadarab mily érdekes karakterisztikus sajátosságot takart. Homloka, mely magasabbat mutatott erősen hátrafésült

haja miatt, állandó mozgásban volt. Valami ideggyengeség tartotta folytonos görcsös vonaglásban az izmokat, melyeknek játéka furcsább volt, mint aminőt valaha is láttam az életemben. Ez különösen akkor hatott idegenszerűen, amikor is a dolgozószobában felénk fordulva magyarázott és meglepő ellentétet képezett kemény, szilárd, szürke szemekkel, melyek nyugodtan villogtak elő a reszkető szemöldökök alól.

— Szomorú vagyok — mondotta, — hogy lady Rossiter nincs itt, hogy segítne az ön fogadtatásában. De tényleg, Charles, mondja, Evelyn semmit se mondott visszatéréséről?

— Egy pár napig a városban akar maradni — felelte Linchmere. — Ön tudja, hogy milyenek az asszonyok, mindig van bizonyos társadalmi elintézni valójuk és testvéremnek sok régi barátja van Londonban.

— Ő ura az ő cselekedeteinek és távol áll tőlem, hogy zavarjam terveiben, de mégis boldogabb volnék, ha itt lenne, mert olyan egyedül érzem magam nélküle.

— Sejtettem, hogy ön így érez és azért siettem ide jönni. Fiatal barátom, dr. Hamilton, annyira érdeklődik az után a tárgy után, melyet ön élete

céljául tűzött ki, hogy úgy gondoltam, hogy nem fogja bántani önt se, hogy magammal hoztam

— Nagyon visszavonult életet élek én, doktor ur és irtózom a látogatásoktól, — mondotta házi gazdánk. — Tudom, hogy idegeim nincsenek abban az állapotban, amelyben lenniök kellene. Gyűjtési szenvedélyem fiatal koromban sok egészségtelen és maláriás vidékre sodort, de egy coelopterista testvér mindenkor szívesen látott vendég az én házamban és végtelenül örülök, hogy meg fogja szemlélni gyűjteményemet, melyről nyugodtan és öndicséret nélkül állíthatom, hogy a legnagyobb egész Európában. —

Kétségtől is úgy is volt. Egy méreteiben feltűnő nagy termet rendezett be magának e célra, lapos tölgy-szekrényekkel, melyekben gondosan feltűzve és szortírozva feküdtek a bogarak, összehordva a kerek világ minden tájáról — feketék, barnák, kékek, szürkék és tarkák. Ahány során végig mutatott a feltűzdelt bogaraknak, mindannyiszor külön megemlítette közülük a ritka példányokat és oly szeretettel beszélt azoknak eredetiségéről és feltalálásának sokszor kalandos körülményeiről, mintha bizonyos szerfelett értékes relikviák lettek volna. Láthatólag élvezte halgatásomat és bá-

mulatomat és beszélt, beszélt mindaddig, míg a kora este késő éjjelé nem sötétült és a gong jelt nem adott, hogy elérkezett az átöltözés ideje a vacsorához. Ez alatt az idő alatt Linchmere lord állandó hallgatásba merülve állott sógora oldalán és sokat mondó tekintettel nézte őt. Nézése néha különös érzéseket árult el: szemrehányást, szimpátiát, vázalkozást — körülbelül ezt olvastam ki belőle. Bizonyos volt, hogy Lord Linchmere félt valamitől és várt valamit, de hogy mi volt az a valami, nem bírtam kifürkészni.

Az este lassan, de kellemesen telt el és sehogyse tudtam megérteni Lord Linchmere részéről azt az állandó feszültséget. Házigazdánk sokat beszélt feleségéről és kis fiáról, aki most került az iskolába. E ház egészen más nélkülök. Ha nem foglalná el magát e tudománnyal, nem tudná mivel töltené el a napokat. A dinner után a billiárdszobába mentünk, szivaroztunk és korán lefeküdtünk.

Lord Linchmere követett engem hálósobámba, amikor Rossiter eltávozott.

— Doktor — mondotta izgatott hangon és gyorsan — velem kell jönnie. Az éjjelt az én szobámban kell töltenie. —

— Miért? —

— Nem magyarázhatom meg, de ez az ön kötelességeinek egyike. Szobám szomszédos az önével és visszatérhet észrevétlenül, még mielőtt a szolgák reggel felébresztenék.

— De miért? — kérdeztem.

— Mert ideges vagyok egyedül — mondotta — ez az ok, ha önnek minden áron ok kell. —

Örültségnek látszott, de a husz font döntött az okoskodás felett. Követtem őt szobájába.

— De ebben az ágyban csak egy embernek van helye — mondtam.

— Csak egy fog benne aludni — felelte ő.

— És a másik?

— Virrasztani fog és őrködni.

— Miért? — mondtam. — Támadástól tart?

— Természetesen.

— Ebben az esetben miért nem zárja be az ajtót?

— Mert *akarom*, hogy megtámadjanak.

Egyre örültebb volt az egész, de nem volt más kiút, mint beletörődni a helyzetbe. Vállat vonva leültem az üres kandalló melletti karosszékre.

— Virrasztanom kell? — kérdeztem szomorúan.

— Fel fogjuk osztani az éjszakát. Ha kettőig akar fennmaradni én azontúl virraszlok.

--- Nagyon jó.

— Keltsen fel tehát kettőkor.

--- Úgy fogok tenni.

— Tartsa nyitva füleit és ha a legkisebb neszt hallja, keltsen fel azonnal, érti?

--- Nyugodt lehet felőle. --- Igyekeztem oly komolyan nézni, amennyire csak lehetett.

— És az Isten szerelmére, ne aludjon el! — mondotta, és mindössze kabátját vetve le beburkolózott az ágytakaróba.

Unalmas és melankólikus virrasztás volt, mely egyre jobban meggyőzött feleslegességéről. Mert feltéve, hogy Linchmere lordnak csak legcsekélyebb gyanuja volt is az irányban, hogy őt Rosster házában veszély fenyegeti, mért nem zárta magára az ajtót és mért nem védte magát ezzel is? Az a felelete pedig, hogy ő akarja azt, hogy megtámadják, egyenesen abszurdum volt. Miért volt várható, hogy megtámadják? És ki támadta volna meg? Világos, Lord Linchmere üldözési mániában szenvedett és e miatt vesztettem el éjszakám egyik felét. És mégis, bárminő abszurdum volt is, el voltam szánva, hogy ameddig szolgálatában vagyok, teljesíteni fogom kívánságait. Ezért ott ültem az üres kandalló oldalán és hallgattam az óra hangos ketyegését és

mély ütéseinek csengését, amikor negyedóránkint jelezte az időt valahol kinn a folyosón. Végnélküli virrasztás volt. Ezen a hangon kívül — az óráén — semmi nesz sem hallatszott és végtelen csend borult a nagy házra. Egy kis lámpa állott az asztalon oldalam mellett, székem körül gyenge fényt árasztva de árnyékban hagyva a szoba szögleit. Lord Linchmere békésen aludt az ágyban. Irigyeltem nyugodt alvásáért és lassan majd egyre gyakrabban hunytam le szemeimet, de mindannyiszor segélyemre jött elvállalt kötelességem tudata, kiegyenesedtem, megdörzsöltem szemeim, megcsíptem magam és elhatároztam, hogy okvetlen ébren töltöm el az időt, virrasztásom végéig.

Be is tartottam. A lépcső felől, kintről hallottam a kettőt ütni és rátettem az alvó vállára a kezem. Abban a pillanatban felébredt heves érdeklődéssel az arcán.

— Hallott valamit?

— Nem uram, kettő az óra.

— Helyes. Most én örködöm. Feküdjék le!

A takaró alá bujtam, úgy mint ő és nemsókára öntudaton kívül voltam. Az utolsó kép, amit még láttam, az a Lord Linchmere félénk arca volt a gyengén világító lámpa fénykörének közepén.

Hogy meddig aludtam, nem tudom, de egy erős rázás hirtelen felriasztott álmomból. A szoba sötét volt, de a gyenge olajszag elárulta, hogy csak röviddel azelőtt olthatták el.

— Gyorsan, gyorsan! — sugta Linchmere lord a fülembé.

Gyorsan kiugrottam az ágyból, ő a karomnál fogva huzott.

— Ide! — suttogta és a szoba egy szögletébe taszított. — Csend, hallgatni!

Az éjszaka csendjében tisztán hallottam, hogy valaki előre jön a corridoron. Halk, finom, de alattomos lépés volt, kihagyásokkal. Észre lehetett venni, hogy az illető szünetet tart mindegyik között. Egy félpercig csend volt, majd újra hallatszott a lépés suhanó zaja. Társam reszketett az izgalmától és keze, amivel a karomat fogta, remegett, mint a száraz ág a szélben.

— Mi történt? — súgtam.

— Ő az!

— Sir Thomas?

— Igen.

— Mit akar?

— Csend! Ne csináljon semmit, amíg nem szólok.

Hallatszott, hogy valaki nyitja az ajtót. Alig észrevehető zaj a kilincsen és beszökött egy vékony fénysugár a szobába. Valahol kinn a folyosón egy lámpa égett, de ép elég erős volt fénye ahhoz, hogy behatoljon a sötétségbe. A világító nyitás fokozatosan és nagyon óvatosan egyre szélesebb lett és benne egy férfi sötét körvonalai látszottak. Az illető összegörnyedve és meglapulva hasonlított egy otromba és rosszindulatú törpéhez. Lassan teljesen kinyílt az ajtó s a közepén állott illetve görnyedt, mintegy berámázva az ijesztő alak. És ebben a pillanatban a meggörnyedt test kiegyenesedett, mint egy tigris ugrott át a szobán és puff, puff, puff, három szörnyű és nehéz tárgytól eredő ütés hallatszott az ágy felől.

Annyira meg voltam bénulva a csodálkozástól, hogy mozdulatlanul és meredten állottam egy helyben, míg társam segélyért nem ordított. A nyitott ajtó elég fényt vetett be az ajtón, úgy, hogy segélyével jól láthattam a tárgyak és események körvonalait és így lord Linchmeret, aki úgy kapaszkodott karjaival sógorának nyakába, mint egy bátor bull-terrier fogaival a magas, száraz szarvas himbe. A magas csontos ember lerázta magáról görcsösen erőlködve, hogy egy jó fogást találjon

támadóján; de a lord átkulcsolta hátulról és igyekezett lefogni őt, ami azonban nem sikerült neki és kétségbeesett kiáltásai elárulták, mennyire egyenlőtlen lett volna számára a küzdelem. Segítségére ugrottam és kettőnknek sikerült lenyomni Sir Thomast a földre, mialatt dühében a vállamba harapott. Fiatalságom és erőm minden felhasználásával sikerült csak lefogni a dühödt örvongót; kétségbeesett küzdelem volt, de végre megkötözhattük kezeit hálókabátjának derékzsinórával. Én a lábait tartottam, mialatt Lord Linchmere lámpát gyújtott. Kivülről gyors és ijedt lépések zaja hallatszott be és nemsokára azután a pincemester szaladt be két lakájjal a szobába, kiket a kiáltások vertek fel álmukból. Segítségükkel minden nagyobb erőfeszítés nélkül őrizhettük foglyunkat, aki habzó szájjal és tehetetlenül feküdt a földön. Egy tekintet az arcába elég volt ahhoz, hogy megállapítsuk a veszedelmes őrülséget és a mellette heverő súlyos kalapács eléggé tanuskodhatott borzasztó szándékáról.

— Ne bántsák! — kiáltotta lord Linchmere, amikor az erőlködő és tajtékozó ember lábait lefogtuk. — Nemsokára teljesen elernyed, azt hiszem, ez az állapot mindjárt beáll. — Alig, hogy ezt mondotta, az őrült kitérésai egyre gyengültek és feje

mellére hanyatlott, mintha elaludt volna. Felemeltük és a folyosón keresztül tulajdon szobájába vittük, lefektetve őt ágyába, ahol öntudattanul hevert nehezen és súlyosan libegve.

— Vigyázzanak ketten reá! mondotta Lord Linchmere. — És most Hamilton doktor úr, ha úgy akarja és szobámba jön, felvilágosítással szolgál azokon dolgok felől, amelyeket eddig a botránytól való félelmemben elhallagatni voltam kénytelen. És most jöjjön, aminek jönnie kell, önnek sohase lesz oka megbánni azt, hogy ma éjjel a segélyemre jött.

— Az egész dolog néhány szóval megmagyarázható — folytatta, amint kettesben voltunk. — Az én szegény sógorom a föld egyik legderekabb embere, szerető férj, és jóságos apa, aki azonban terhelt családból származik. Néha gyilkolási roham tör ki rajta, ami annál szomorubb, mert rendszeren azok ellen támad, akiket a legjobban szeret. A fiát iskolába küldöttük, hogy megmentjük ettől a veszélytől. Ezután egy úgy, amilyen kísérletet tett testvérem, a felesége ellen, hogy minő eredménnyel, megfigyelhette Londonban a homlokán. Elképzelheti, hogy ő minderről semmit se tud, és egyenesen nevetségesnek tartaná, ha valaki azt

állítaná, hogy ő olyanokat támad meg, akiket legjobban szeret. Gyakori, amint ön is tudja, hogy az illetőt, aki benne van, képtelenség meggyőzni betegségéről.

— A mi tervünk az volt, természetesen, hogy megakadályozzuk betegségé kifejlődését, még mielőtt vér tapadt volna a kezeihez, de a terv tele volt nehézségekkel. Ő korlátlan úr a saját otthonában és nem akar orvost látni. Ezenkívül az is szükséges volt, hogy az orvos saját maga győződjék meg örültségéről és ez fontosabb volt az ő, mint az én vagy az ön számára. Még az a szerencse, hogy mielőtt e rohamok rájönnének, biztos és csalhatatlan tünetek jelentkeznek rajta, mint előre jelző vészjelek, mintegy figyelmeztetve rá a környezetet. Különösen a homlok ideges rángatózása ez, amit ön is megfigyelhetett. Ez az a biztos jel, ami három vagy négy nappal azelőtt jelzi a kitörő rohamot. Ezt a figyelmeztetést látva menekült felesége hozzám a Brook Streetre némi kifogást találva, hogy feltűnő ne legyen.

— Számomra nem maradt más hátra, mint az, hogy egy orvosnak debizonyíthassam sir Thomas örültségét, mert e nélkül lehetetlen lett volna őt valahová olyan helyre küldeni, ahol senkinek se

522406

árthat. Az első problema az volt, hogy hogyan vigyek egy orvost be a házba. Ekkor, ismerve szeretetét a zoológia iránt és tudva azt, hogy mindenkit kedvel, aki osztozik vele ebben a szenvedélyében, ilyen értelemben hirdettem és elég szerencsés voltam, hogy önben a megfelelő embert meg is találtam. Segítő társamnak erősnek kellett lenni, mert gyilkos támadásról volt szó és minden okom meg volt rá, hogy az én megtámogatásomat várjam részéről, tekintettel arra, hogy egészséges állapotában a legnagyobb szeretettel volt irányomban. A többit, azt hiszem intelligenciájánál fogva úgy is kitalálja. Nem tudtam biztosan, hogy a támadás éjszaka következik-e be, de valószínű volt, mert az ilyesmi rendszeren a kora reggeli, illetve hajnali órákban szokott az ilyen betegségeknel előfordulni. Magam is nagyon ideges ember vagyok, de okosabbat sehogy se tudtam testvérem életének megmentésére kitalálni. Azt hiszem, hogy nem kell önt külön megkérnem, hogy írná alá az örültségi bizonyítványt.

— Habozás nélkül és készségesen. De két aláírás szükséges.

— Elfelejtí, hogy magam is tulajdosa vagyok az orvosi diplomának. A papírok itt vannak a szom-

széd asztalon és ha olyan kedves lesz, hogy szignálja őket, reggel elszállíthatjuk a beteget.

Ez volt az én látogatásom története, látogatásomé a legbíresebb rovarvadásznál, sir Thomas Rossiternél és ez volt későbbi sikeres emelkedésemnek első létrafoka, mert lord Linchmere és lady Rossiter állandó jó barátaim és jóakaróim maradtak és sohasem feledték el, hogy mellettük állottam és segítettem nekik a veszélyben. Sir Thomas már kiszabadult és azt mondják, hogy egészséges, de én titokban azt gondoltam, hogyha Delamere Courtban kelle töltenem egy éjszakát, jól megnézném, hogy szobám ajtaja be van-e zárva.

B. 24.

Történetemet elmondottam már akkor, amikor elfogtak, de senkise hallgatott rám. Amikor kihallgattak elmondottam ismét — a tiszta igazságot anélkül, hogy egy szót tettem volna hozzá. Mindent, úgy ahogy történt — úgysegély Isten! —, mindent Lady Mannering csinált és én azt tettem csak ami itt következik. És mi volt a következménye? „A fogoly teljesen következtelen és minden alapel nélküli feltevéseket hoz elő, amelyek részleteikben hihetetlenek és nélkülözik az alapos hihetőség legkisebb nyomát is.“ Ez volt az, amit London egyik lapja mondott, a többiek pedig egyáltalán nem törődtek az én védelmemmel. Pedig saját szemeimmel láttam lord Mannering meggyilkolását és most én vagyok a terhelt, akinek a juri egyetlen tagja sem hitt a szavában.

Uram, ön azért van itt, hogy a foglyok kéréseit feljegyezze. Itt mindenki hazudik Önnek. Egyetlen kérésem az csupán, hogy hallgassa meg — helyesen hallgasson meg — és ha néhány privát ku

tatást eszközöl ennek a „lady“ Manneringnek a magán életéről, — ha még viseli a nevet mint három évvel ezelőtt, amikor is az én tragédiám kezdődött, — gondolkozzék az én sorsomon. Ön nyomoztathat egy magánkutatóval vagy ügyvéddel és ha eleget hallott és látott, akkor meggyőződhetik arról, hogy az én esetem és történetem megfelel a valóságnak. Azt hiszem, ha átnézik szavaim nyomán mind a papirokat is, belátja, hogy az igazságszolgáltatásnak elrettentő tévedésével áll szemben, ami nem történhetik meg a maga igazságszeretete, kitartása és intelligenciája mellett. Ez kell az ön jutalma legyen, mert én szegény ember vagyok és mit sem adhatok. De ha nem teszi meg, sohase pihenjen ágyában nyugodtan! Ne muljon el egy éjszakája anélkül, hogy fel ne riadjon a gondatra, hogy egy ember sínylődik a börtönben azért, mert nem tette meg, amit ígért. De én tudom, hogy megteszi. Egy pár helyes kérdezősködés után már tudni fogja, hogy merről fúj a szél. Emlékezzék tehát, hogy az egyetlen személy, akinek e büntetből haszna volt, csak ő, mert boldogtalan asszony-ságát boldog, fiatal és gazdag özvegyiséggel cserélte fel. A fonal vége az ön kezében van, ön követheti és láthatja, hogy hová vezet.

Ne higyeje sir, hogy panaszkodom csupán, ahogy a rabok szokták. Én nem sírok afelett, amit megérdemeltem, addig amíg megérdemeltem. Elég volt a fogságból és három évem elmúlt a megfizetésben. A tárgyalás folyamán kitűnt, hogy a kezem benne volt a Merton-Crossi esetben, de elhúzódott egy évig, mialatt az ügy vesztett az érdekességéből. Egy ember, akinek rossz előélete van, sohase várhat tökéletes igazságot egy bíróságtól. Rab vagyok, de ha kiderülne, hogy bűnös is — ítéljen sir James akasztófára — akkor nem bánom bármi lesz is ; nem félek, mert ismétlem, hogy semmi közöm a vádhoz és hogy ártatlan vagyok. És most elmondom, hogy mi történt 1894 szeptember 13-án, elismétlem oly pontosan és hűen a valóságnak, amint az volt. Az Isten keze sújtsa le azonnal reám, ha csak egy hüvelyknyire is eltérek a valóságtól.

Azon a nyáron Bristolban voltam munkát keresve és miután a körülmények arra kényszerítettek, hogy Porthmouthba menjek, odautaztam. Ügyes mechanikus voltam és mint ilyen bevándoroltam Délangliát különböző munkákat végezve, ahogy jött. Megszoktam a nyomoruság elviselését, nem hiába töltöttem egy évet az „Exeter Gaol“ban és eleget látogattam meg a „Queen Victoriát“ is. De nagyon nehéz

annak munkát találni, akinek bélyegzett neve van és így épen csak annyit kereshettem, ami testem és lelkem fenntartására elég volt. Végül tíz napi favágás és kötörés után, melyekért éhbért kaptam csupán, Salisbury mellett találtam magam pár shillinggel a zsebemben és nemcsak cipőimnek, de türelmemnek is vége lett. Blandford és Salisbury között az úton áll egy sörház, a „The Willing Mind” és itt béreltem ágyat magamnak arra az éjszakára. Majd nem záróráig egyedül ültem a söntésben, amikor a tulajdonos — Allen volt a neve — mellém ült és fecsegni kezdett a szomszédokról. Olyan ember volt, aki szeretett beszélni és aki szerette ha van valaki, aki hallgatja őt, ott ültem a korsó ale mellett, amivel megkínált és dohányoztam. Nem valami nagy érdeklődést mutattam a hallottak iránt, amíg (mintha az ördög akarta volna) el nem kezdett beszélni a „Mannering Hall” gazdagságáról.

— Azt a széles nagy házat gondolja, mindjárt jobbra, ahogy az ember a faluba jön? — kérdeztem. — Azt amelyik a saját parkja közepén áll?

— Eltalálta — felelte ő. (Higyje el uram, hogy úgy adom vissza beszélgetésünket, ahogy történt egy szó tódítás nélkül.) — Igen, az a nagy fehér oszlopos, a Blandford Road oldalán.

Megfigyeltem azt a házat, amikor előtte elhaladtam, mert nagyon kényelmes épület volt hosszú sor földszintes ablakával és üveg ajtaival. Akkor elvettem magamtól a rossz gondolatokat, de most a leggazdagabb landlordról folyó beszéd újra emlékembe hozta. Nem szóltam semmit, de felfigyeltem, amint minden más között újra és újra ezt a tárgyat hozta fel.

— Már fiatal korában fősvény volt, gondolhatja, hogy most vénségére milyen — mondotta Allen. Sok haszna van neki a pénzből.

— Mi haszna lehet belőle, ha nem költ semmit? — kérdeztem.

— Többek között a legszebb asszonyt szerezte meg magának a vén Angliában és ez nem kevés pénzébe került. De a nő is azt hitte, hogy majd költhet, amennyit akar, most persze látja a különbséget.

— Ki volt ez a nő tulajdonképpen — kérdeztem, épen csak, hogy beszéljek én is valamit.

— Egy senki, amíg az öreg lord feleségül nem vette — felelte ő. Londonból került ide, némelyek azt mondják valamilyen színházból, de biztosan senkise tudja. A lord egyszer egy egész évig távol volt hazulról és amikor visszajött magá-

val hozta feleségét is, akit azelőtt senkise látott. Stephens a pincemester elmondotta nekem egyszer, hogy ő volt a ház fénye, amikor idejött, de férjének durvasága, az egyedüllét — mert a lord gyűlölte a látogatókat — a kemény és rideg bánásmód, — a férj hangja metsző és kegyetlen, — tönkre tették az életét, sáppadt lett, hallgatag teremtés, aki egymaga bolyong álmodozva a park ösvényein. Némelyek azt mondják, hogy mást szeretett, de a lord gazdagsága miatt elhagyta azt, és most búsul, eszi a saját életét, tönkre teszi a szívét, mert elhagyta az egyiket a pénzért, anélkül, hogy a pénzhez közelebb jutott volna, hogy ő a vidék legszerencsétlenebb asszonya és a legszegényebb is, mindazok mellett, hogy férje a vagyonban úszik.

Nos uram, elhiheti, hogy engem cseppet sem érdekelt a lord és lady veszekedéseit tartalmazó beszéd. Mi közöm volt nekem ahhoz, hogy ő kegyetlenséget hallott a férje beszédében, hogy a férfi minden méltatlanságot elkövetett a feleségén azon reményben, hogy teljesen megtöri és úgy beszélt hozzá, hogy százszor is meggondolta volna, hogy szolgálival szemben olyan hangot használjon? A sörház tulajdonosa még sok ehhez hasonlót mesélt el nekem, de kimentek a fejből, mert nem volt

semmi tartalmuk számomra. Amit megtudni akartam, az az volt, hogy hogyan őrzi Lord Mannering az ő kincseit. Okmányok és letéti nyugták csak papirosok, amiknek értékesítése több veszéllyel jár, mint haszonnal arra nézve, aki megszerzi őket. De a drágakövek és fémek már megérdemlik a fáradságot. De később, mintha csak eltalálta volna legtitkosabb gondolatomat, Lord Mannering érem gyűjteményéről kezdett beszélni, ami a legértékesebb az egész világon — mondotta — amiknek súlyát annyira becsülték, hogy zsákba téve nem lett volna a vidéknek olyan erős emere, aki azt felemelte volna. Azután a felesége szólt neki és mindketten ágyainkba mentünk.

Nem akarok védelmemre semmit se felhozni, de kérem uram, képzelje bele magát egy kicsit az én helyzetembe és kérdezze meg saját magától, vajjon ellen tudott volna-e állani a kisértésnek. Bátisan állíthatom, hogy csak kevesen tudtak volna. Így feküdtem én az ágyamban, én a nyomorult ember remény és munka nélkül az utolsó shillinggel a zsebemben. Igyekeztem becsületes lenni és a becsületes nép hátat fordított nekem. Kigúnyoltak engem tolvajságomért és ők taszítanak újra a bűnbe. Bele-sodródtam az árba és nem tudtam szabadulni belőle.

És most itt volt a nagyszerű alkalom: a nagy ház köröskörül ablakokkal, az aranyérmek, amelyeket oly könnyen be lehetett olvasztani. Hasonlított ahhoz, amikor egy éhező elé kenyeret tesznek és megtöltik neki, hogy megegye. Egy ideig küzdöttem ellene, hasztalan. Végül is felültem az ágyamban és megesküdtem, hogy vagy gazdag leszek ma és akkor becsületes életet kezdek, vagy verjék rám újra a bilincseket. Felöltöztem, egy shillinget tettem az asztalra — a gazda részére, akit nem akartam megkárosítani, hiszen jó volt hozzám — kimásztam az ablakon a kertbe, ami a ház mögött terült el.

Ezt a kertet magas fal kerítette be és elég nagy fáradtságomba került, amíg átmásztam rajta, de a másik oldalon szabad volt az út. Egy lélekkel se találkoztam az országúton és a parkbejárónak rácsos vaskapuja nyitva volt. Senkise mozdult az épületben. A hold sütött és fényében tisztán láttam a nagy házat csillogni a fatörzsek hajlásai között. Körülbelül egy negyedmérföldet mehettam előre a park avenuen, amikor az út széles kavicsos térré szélesedett a tulajdonképeni főkapu előtt. Ekkor az árnyékba huzódva néztem a hosszú épületet, melynek ablakai ezüstösen csillogtak a holdsütésben az egész hosszú fronton. Sokáig töprengtem

azon a helyen és gondolkoztam, hogy merre lehet a legkönnyebben bejutni. Az egyik sarok ablak, oldalról nézve a legalkalmasabbnak látszott, mert párkánya alacsonyabban feküdt és szélesebb volt, mint a többié. Világos, hogy ezt egyenesen nekem készítették így. A fák között egész a ház hátamögé kerültem és onnan az épület alján végighuzódó sötét árnyékban újra előre. Egy kutya erősen ugatott és rázta a láncait, de én vártam, amíg megcsendesedik és lassan addig az ablakig kerültem, amit kinéztem magamnak.

Szinte csodálatos, hogy milyen gondatlanok az emberek a vidéken, távol a nagy városoktól. mert eszükbe sem jut, hogy a betörőkre gondoljanak. Guggoló helyzetben vártam, mint az a szegény ember, aki kényszerből akar betörni valahová és arra gondoltam, hogy mi lenne, ha az ajtó nyitva lenne előttem. Micsoda meglepetés lenne. Az én esetemben nem egészen így volt. Az ablak egyszerű zárral volt becsukva, amit késem élével egy nyomással kinyitottam. Amilyen gyorsan csak lehetett, feltártam az egész ablakot, majd a párkányon át, amire még egy pillantást vetettem, beléptem a szobába.

— Jó estét uram, nagyon szívesen látom — szólott egy hang.

Sokszor voltam már meglepetve az életben, de annyira mint akkor soha. Egy nő állott előttem közvetlen az ablaknyílás mellett, alig kartávolságnyira tőlem, jobb kezében egy viasz gyertyát tartott, amit meggyújtott. Magas, egyenes és karcsú volt, szép arca fehér, mintha márványból faragták volna, de szemei és haja feketék voltak, mint az éjszaka. Hosszú fehér köpenybe volt burkolva, ami egész leért a lábáig és úgy nézett ki ebben az öltözetben és fehér arcával, mint egy földöntúli jelenség. Térdeim összeverődtek, mialatt egyik kezemmel az ablakpárkányon kerestem támaszt magamnak. Ha meg lett volna hozzá az erőm, megfordultam és elszaladtam volna, de így csak állani tudtam és mozdulatlanul nézni.

De ő nemsokára magamhoz térített.

— Ne legyen megijedve — mondotta és ezek furcsa szavak voltak a ház urnőjének ajkán egy betörővel szemben. — Láttam magát hálósobám ablakából, amint a fák alatt ide lopózott, és aztán hallottam az ablaknál is, miután idejöttem. Szívesen kinyitottam volna magának, ha egy kicsit vár, de éppen, amikor megakartam tenni, akkor nyitotta ki. —

Görcsösen szorongattam kezemben azt a kést, aminek segítségével az ablakot kinyitottam. El voltam

keseredve attól a héttől, amit az uccákon kellett töltenem. Azt hiszem kevés embernek lett volna még bátorsága ahhoz, hogy velem maradjon egyedül azon a hajnalon, de az asszony akkor se nézhetett volna kedvesebben reám, ha régen várt szerelmességét látta volna bennem. Karomra tette a kezét és a szoba belseje felé húzott.

— Asszonyom, mit gondol ön? Ne űzze velem kisdéd játékait, — kiáltottam legdurvább hangomon, és én tudok goromba lenni, ha akarok. — Nagyon rosszul jár, ha törbe akarna csalni — és késemet úgy tartottam, hogy láthassa.

— Nem akarok cselt szólni ön ellen — mondotta. — Ellenkezőleg, segíteni akarok magán. —

— Engedje meg, de furcsának találom, miért akarna rajtam segíteni? —

— Megvan rá az okom — felelte és ekkor hirtelen dühösen villantak ki szemei sápadt arcából — mert gyűlölöm, gyűlölöm, gyűlölöm őt! Most már megérti? —

Eszembe jutott, amit a sörház gazdája mondott és megértettem. Csak a lady arcába kellett néznem és láttam, hogy igazat beszél. Meg akarta bosszulni magát a férjén. Ott akarta megbántani, ahol a legérzékenyebb volt: a zsebein. Annyira gyűlölte őt,

hogy inkább elviselte azt szégyenítő tudatot, hogy egy olyan emberrel cimborál, mint én voltam, mintsem tovább tűrjön az urától.

Már sok embert gyűlöltem az életemben, de aminő szenvedélyes gyűlöletet annak az asszonynak az arcában láttam, nem képzeltem soha.

— Elhiszi nekem végre? — kérdezte, még egyszer karonfogva engem.

— Igen lady Mamering.

— Ön ismer engem?

— Könnyű kitalálni, hogy ki ön.

— Az egész vidék az én szerencsétlen életemről beszél, de ő nem törődik vele, ő csak eggyel törődik és maga elveheti tőle most azt is. Van zsákja?

— Nincs, asszonyom.

— Tegye be az ablakrámákat maga mögött, mert valaki megláthatja a világosságot. Ön itt teljesen biztonságban van. A szolgák és a cselédség a másik szárnyon laknak. Én ki tudom önnek válogatni a legértékesebb dolgokat. Mind nem bírja el, vegye tehát a legjobbakat.

A terem, amelyben voltam, hosszú volt és alacsony, fényezett padlóján rengeteg állatbőrrel, keskeny szekrények állottak itt és ott és a falak

fegyverekkel, kardokkal, paízsokkal voltak díszítve, mint muzeumban. Néhol csodálatos idegen országokból összehordott szövetek is heverték, amelyek közül az asszony egy furcsa bőrzsákot húzott elő.

— Ez a hálózsák meg teszi a szolgálatot — mondotta. — De most jőjjön velem és én megmutatom, hogy merre vannak az érmek.

Szinte álomszerűnek tűnt fel előttem az, hogy a ház fehér asszonya segít nekem a rablásban. E gondolatra nevetésben törtem volna ki máskor, de ott valami komolyság fogta el a lelkem és sápadt fehér arca belém fojtotta a nevetést. Úgy lépkedett előttem, mint egy szellem, kezében a világító gyertyával és én utána mentem a zsákkal a kezemben, míg ki nem jutottunk a muzemszerű teremből, melynek az ajtaja zárva volt, de kulccsal a zárban. Ő áteresztett rajta.

Az utána következő keskeny szoba volt, melyben mindenütt festett függönyök lógtak a falakról. Egy szarvas vadászatot ábrázoltak a képek és a gyertyának reszkető vilgánál megesküdt volna az ember arra, hogy a kutyák és a lovak, melyek a függönyökről lenéznek, mozognak. Az egyetlen más butordarab egy hosszú alacsony diófa szekrény volt, érc díszítményekkel cifrázva. A szekrénynek üveg-

fedelei voltak amelyek alatt hosszú sorokban kirakva feküdtek az érmek vörös bársonyon; kisebbek és nagyobbak voltak, némelyikük majdnem tenyérnyi nagy és hüvelyknyi vastag és villogtak a sötétségbe. A tenyerem viszkettek láttukra és késemet az egyik lap zárja alá csúsztattam, hogy feltörjem azt.

— Várjon egy pillanatig — mondotta a hölgy megfogva a karomat, — Ön ennél értékesebb dolgokat is találhat.

— Én nagyon meg vagyok velük elégedve asszonyom — feleltem — és fogadja köszönetemet szivességéért.

— Ön jobban járna, — válaszolta — ha soveraigneket kapna ezek helyett, úgyebár?

— Miért ne? — mondtam — azok a legjobbak mindenek előtt.

— Akkor rendben van — szólott újra. — A férjem fenn alszik, éppen az ön feje felett. Csak néhány lépcső van közöttünk. Ott van egy doboz az ágy alatt, melyben annyi az aranypénz, hogy megtöltheti vele ezt a zsákot.

— De, hogy vehetem én azt el anélkül, hogy felkölténém?

— Mit törődik azzal, hogy felkölti? — Ke-

ményen a szemem közé nézett, amikor ezeket mondotta:

— Könnyen elcsendesítheti.

— Nem asszonyom, én nem akarok ilyesmit csinálni.

— Ahogy gondolja — felelte. — Azt hittem kinézése után ítélve, hogy ön keményebb szívű, elszántabb ember, de csalódtam. Ha nem támadja meg azt az öreg embert, természetesen nem veheti el az ágy alól; ön mindenesetre jobb ismerője a saját mesterségének, mint én, de gondoltam, hogy most alaposan is elvégezhetné volna.

— Nem akarok gyilkos lenni, asszonyom.

— Ön legyűrhetné anélkül, hogy megölné, én nem mondtam, hogy ölje meg. A pénz ott fekszik az ágy alatt, de ha ön olyan vajszívű, akkor jobb is ha nem kísérel meg.

Hangjában megvetéssel beszélt részben azért, hogy a pénzt emlegetve, esetleg rávegyen arra, hogy megkíséreljem szerencsémét az emeleten és szemeiből oly érzések villogtak ki, még pedig leplezetlenül, hogy azonnal tisztában voltam azzal, hogy bosszúja eszközének szeretne felhasználni. Ezek a szemek kegyetlenek voltak és elárulták, hogy tulajdonosuk mindenre képes és mit akar, hiába

igyekezett kedves és hízelgő mosollyal félrevezetni, én már tisztában voltam vele.

— Nem megyek fel — szólottam, — itt mindent megtalálok, amire szükségem van.

Újra megvetéssel nézett végig rajtam, fojtott dühvel és sohase láttam tisztább tekintetet az övé-nél, ami oly világosan beszélt volna.

— Nos jól van, vigye el tehát az érmeket, de boldog volnék, ha itt kezdené meg ezen az oldalon. Bár azt hiszem, hogy beolvasztva egyforma értékük van, de mégis ritkaságuknál fogva ezek a legdrágábbak és rája nézve a legtöbbet érők. Nem szükséges a záratat feltörnie. Ha azt a rézgombot megnyomja, azonnal kiugrik a titkos zárból. Így! Az a keskeny ott a gyűjtemény legértékesebb darabja, az ő szeme fénye.

Kinyitotta a szekrény egy lapját és a szép dolgok ott feküdtek nyitva előttem. Éppen rátettem a kezem arra az egyre, melyet mutatott az előbb, amikor változás ült ki gyorsan az arcra. — Csend — suttogta. — Mi az?

Valahol a házban egyre közeledő léptek zaja hallatszott. Gyorsan bezárta a szekrényt.

— A férjem — suttogott. — Rendben van. Ne ijedjen meg. Én elrendezem. Ide! Gyorsan a függöny mögé.

Bebujtatott a festett függöny mögé a falhoz az üres bőrzsákkal a karomon. Azután gyorsan átment a gyertyával kezében abba a terembe, ahonnan jöttünk. Onnan, ahol állottam, világosan láttam őt a nyitott ajtón keresztül.

— Te vagy az Róbert? — kiáltotta.

A gyertya fénye kivilágított a muzeumból és a lépések egyre közelebb és közelebb jöttek. Azután megpillantottam az ajtónyílásban egy arcot, egy széles és nehézkes arcot nagy hajlott orral, amelyen egy öreg szemüveg ült. Megfordította arcát, hogy benézzen az ajtón a szekrényre és orra úgy nézett ki, mintegy kiugorva az arcból, mint valami madárnak a csőre. Széles ember volt, nagy testű és magas. Valósággal megtöltötte az ajtónyílást bő hálóköpenyegében. Szürke göndör haj volt a fején, de az arca símára bororvált. Úgy állott ott maga előtt tartva egy égő gyertyát és maliciozus tekintettel szemlélve feleségét. Egy tekintet és meg lehetett állapítani, hogy ő azért kedvesebb volt a feleségéhez, mint ő hozzá.

— Mi ez? — kérdezte — Új szokások? Mit gondolsz akkor, amikor le és fel vándorolsz a házban? Miért nem alszol? —

Nem tudtam aludni — felelte. — Lassan és halkán beszélt. Ha színésznő volt valamikor, még nem vesztette el tehetségét.

— Pedig azt gondolom — folytatta ugyanazon a gúnyos hangon, mint az előbb, — hogy a jó lelkiismeret kitűnő segítség az alváshoz.

Lehet — felelte az asszoy; — mielőtt téged ismertelek volna, jól aludtam.

— Csak egy dolog van az életemben, amit szégyellek, — mondotta a férfi és haja felborzolódott a haragtól úgy, hogy egy vén kakáshoz hasonlított. — Te legjobban tudod mi az, hiba volt, mely maga után hordotta büntetését. —

— Inkább számomra mint a tiedre, emlékezz.

— Nagyon kevés okod van arra, hogy megbénd. Én voltam, aki megaláztam magam és te nyertél.

— Nyertem! —

— Igen nyertél, mert felteszem, hogy könnyű volt a koncert szobát a „Mannering Hall“-al felcserélni. Ostoba csak én voltam, hogy ide hoztalak abból a környezetből.

— Ha így van, miért nem válunk el?

— Mert a titkolt nyomoruság még mindig jobb, mint a nyilvános megalázás. Mert jobb és könnyebb egy hiba következményeit titkon elszen-

vedni, mind beszélni róla. Mert akarom, hogy magam előtt lássalak és hogy ne tudj visszamenni hozzá.

— Te szörnyeteg! Te gyáva szörnyeteg!

— Úgy van, asszonyom. Ismerem a te titkos vágyaidat, de azok sohase fognak beteljesedni, amíg élek és halálom után majd gondoskodom arról, hogy koldusként kerülj el innen. Neked és a kedves Edwardnak sohase lesz meg az az elégtétele, hogy elpazarolhassátok az én javaimat, erről a gondolatról tégy le, kérlek. De miért vannak nyitva az ablakok?

— Nagyon fülleltnek találtam az éjszakát.

— De ez nem biztonságos. Honnan tudod, hogy nincs e valamilyen csavargó a közelben? Nem tudod, hogy az én gyűjteményem a legértékesebb valamennyi között az egész világon? Az ajtót is nyitva hagytad. Vajjon mi akadályozzon meg valakit abban, hogy be ne törjön, ha minden nyitva van.

— Itt voltam én.

— Tudom, Hallottam, hogy benn járkálsz az éremszobában és ezért jöttem le. Mit kerestél ott?

— Nézegettem az érmeket. Mit csináltam volna mást?

— Ez a szokásod egészen új. — Gyanakodva

nézett végig rajta és lassan az éremmúzeumba tartott. Az asszony mellette.

Ebben a pillanatban láttam valamit, ami megremített. A késemet egy üveglapon felejtettem és feltétlenül észre kellett vegye. Az asszony is észrevette, még pedig hamarabb, mint a férje és hirtelen ravaszsággal úgy tartotta a gyertyát, hogy fénye a kés és Lord Mannering szemei közé került. Azután elvette balkezevel a lapról és bő köpenyegének ráncai közé rejtette tekintete elől. A férfi azután sorról sorra végignézte az érmeket, egyszer oly közel volt hozzám, hogy nagy orrát meg is foghattam volna a kezemmel, de semmi gyanusat se láthatott, mert valamennyi érintetlenül feküdt a helyén. Ezért magában mormogva, szuszogva lassan visszament a másik szobába, ahonnan jött és az asszony utána.

És most arról kell beszélnem, amit inkább hallottam, mint láttam, de esküszöm arra, ami a legszentebb — hiszen egyszer én is a Teremtőm előtt fogok állani — hogy a tiszta valóságot mondom el.

Amikor a másik szobába mentek, láttam, hogy a gyertyatartót az asztalok egyikének a szélére tette, amely mellett maga is helyet foglalt, de olyan helyzetben, hogy nem láthattam. Az asszony mögötte mozgott, amit onnan tudok, mert az asszony gyer-

tyájának a fénye árnyékokat rajzolt a padlóra ép ott, ahol a férje ült. A férfi bizonyos Edwardról kezdett beszélni és minden szava, amit mondott, hasonlított egy-egy csepp vitriolhoz. Halkan beszélt, úgy, hogy nem értettem mindent, de amit hallottam, azokról megvoltam győződve, hogy úgy érhatték az asszonyt, mint egy-egy fájdalmas ostorcsapás.

Az elején még válaszolt a nő is tüzes szavakat feelve a férfi szavaira, de később csendes volt. A férfi folytatta rideg és gúnyos hangján egyre jobban és fájdalmasabban bántva, kínozva őt, úgy, hogy csodálkoztam, hogy hogyan tudja mindezt csendesen eltűnni és végighallgatni. Később hallottam, amint hevesen felkiáltott: „Jer el a hátam mögül! Ereszd el a galléromat! Mi az? Meg mersz ütni engem?” Ekkor tompa és halk ütés hallatszott és utána ordítás. — „Istenem, hiszen ez vér!” Lábaival olyan zajt csinált, mintha felakart volna állani, utána még egy tompa ütés és egy kiáltás: — „Oh te eleven ördög!” Azután csend egy furcsa csepegő hangon kívül, ami sejtette, hogy valami a padlóra folyik.

Előrohantam rejtkehelyemről és beszaladtam a másik szobába, ahol a borzalomtól szinte megmeredve, állva maradtam. Az öregember összeros-

kadva ült a széken és köpenyegének gallérja úgy kidudorodott a feje felett, mintha egy nagy púpja lett volna a hátán. Feje az orrán ülő szemüveggel oldalra fordult és kis szája nyitva volt, mint egy döglött halé. Nem tudtam megállapítani, hogy meről folyt a vér, de hallottam, amint lassan csepeg a padlóra. Az asszony a háta mögött állott és a fény az arcába sütött. A száját összeszorította és a piros színnek egy árnyalata folyta be arcát. Soha se láttam szebb asszonyt az életemben.

— Ezt megcsinálta — mondtam.

— Igen — felelte nyugodtan — megcsináltam.

— Mit fog most tenni? — kérdeztem. —

Gyilkossá lett a sors akaratából.

— Sohase féltsen engem. Nekem nem volt veszteni valóm és nincs semmi baj. Segítsen, hogy felültessek a széken, mert borzalmas így végignézni rajta.

Úgy tettem és végig futott rajtam a hideg, amint hozzányúltam. Valahonnan vér tapadt a kezeimhez és bepiszkított.

— És most elviheti az érmeket, jobban és könnyebben mint azelőtt — szólt. — Vigye őket és menjen.

— Nekem nem kell, egyetlen vágyam, hogy

kikerüljek innen, még sohase ártottam bele magam ilyesmibe.

— Ostobaság! — Mondotta ő. — Az éremekért jött és most rendelkezésére állanak. Miért ne kellene? Senki sincs itt, aki megakadályozhatná önt azoknak elvitelében.

Szótlanul állottam a zsákkal a kezemben. Kinyitotta az egyik lapot és beleszórta tartalmát a zsákba. Lehetett vagy száz darab azon az egy rekeszen. Nem tudtam tovább várni és ezért az ablak felé tartottam. Ennek a háznak a levegője valószínűleg mérgező volt számomra. Amint visszainéztem, ott láttam őt állani a gyertyával a kezében ép úgy, mint amikor jöttem. Jó éjt intett és én visszainéztem neki, aztán kiugrottam a kavicsos útra.

Hálát adtam az Istennek, hogy szívemre tett kézzel bátran elmondhattam magamról, hogy nem lettem gyilkos, ami egész másképp lett volna, ha hallgatott ennek az asszonynak a csábítására. De nem sokat gondolkoztam, hanem azon igyekeztem, hogy minél hamarabb kijussak a parkból és nem is sejtettem, hogy hogyan fonja ezalatt a nő a kötelet a nyakam köré.

Alig tettem öt lépést az árnyékban azon az úton, ahonnan jöttem, amikor kiáltást hallottam, ami

fel kellett rázza álmából az egész vidéket, azután még egyet és még egyet.

— Gyilkos! — kiáltotta a nő. — Gyilkos, gyilkos! Segítség! — És hangja felverte az éjszaka csendjét és betöltötte az egész vidéket. Visszafor-dítottam fejem a kiáltásra. Mindenütt fények gyúl-tak ki, ablakok nyíltak nemcsak azon a részen, ahol voltam, hanem az egész fronton. Mint üldözött menyét igyekeztem a parkon keresztül menekülni, de valaki meglátott a hold fényében és nemsokára legalább egy tucat kutya ugrált a nyakam körül. Lebuktam a bokrok között, de túlsok volt a kutya számomra és szinte boldog voltam, amikor az az ember jött és megszabadított fogaitól. Ez megra-gadott és visszacipelt a terembe, ahonnan szöktem.

— Ez volt az az ember, úrnóm? — kér-dezte a legidősebb azok közül, akik ott voltak és akiről később megtudtam, hogy a pincemester.

Az asszony a test felé hajolva törülgette a szemeit zsebkendőjével és most felém fordult, mint egy fúria. Oh milyen nagyszerű színésznő volt ez a nő.

— Igen, igen ez volt — kiáltotta. — Oh szörnyeteg, kegyetlen szörnyeteg, így megölni egy öreg embert!

Az emberek között volt egy, aki csendőrnök látszott. Rátette a kezét vállamra.

— Mit szól ehhez? — kérdezte.

— Ő volt, aki tette — kiáltottam az asszonyra mutatva, kinek szemei azonban rebbenés nélkül néztek az enyémbé.

— Gyerünk, gyerünk, valami mást! — mondotta a csendőr és a lakájok egyike az öklét tartotta felém.

— Ismétlem ő ölte meg, én láttam, hogy ő tette. Ezzel a késsel szúrta le. Először segített nekem a rablásban és azután meggyilkolta.

A lakáj újra nekem támadt, de ő feltartotta a kezét.

— Ne bántsa, — mondotta. — megbüntetését a törvényre kell bízni.

— Én gondoskodom róla, asszonyom, — mondotta a csendőr. — Ugyebár ön látta az egész esetet?

— Igen. Tulajdon szemeimmel láttam; borzasztó volt. Zajt hallottunk és lejöttünk. Szegény férjem elől. Az ember egy nyitott lap előtt állott és épen meg akarta tölteni azt a fekete bőrsákot, amit a kezében tartott. Ő menekülni akart, férjem megragadta. Dulakodás következett és ő kétszer megszúrta. Láthatják a vért a kezein. Ha nem csálodom a kés még Mannering lord testében van.

— Nézzék még véres a keze! — kiáltottam.

— Ó lordsága fejét tartotta, azért! te hazug gazember! — szólt a pincemester.

— És itt van a zsák is az érmekkel, amiről ő méltósága beszélt — mondta a csendőr, amikor egy inas behozta az általam eldugott zsákot a kezében. — És itt vannak benne az érmek. Ez elegendő bizonyíték ahhoz, hogy őrizetbe vegyem és holnap az inspectorral Salisburybe vigyük.

— Szegény teremtés — mondotta az asszony. — Én a magam részéről megbocsátom neki, amit tett. Ki tudja mi vezette erre a szörnyű bűntényre. A lelkiismeret és a törvény eléggé megbüntetik, keserűbb és nagyobb büntetést nem kívánok neki.

Nem tudtam szóhoz jutni, annyira meglepett ennek az asszonynak a viselkedése.

És miután hallgattam, azt hitték, hogy mindazt beismerem, amivel vádoltak és ezért a pincemester és a csendőr egy zárkába tettek arra az éjszakára.

Elmondottam, uram, igaz történetét Lord Man-
nering meggyilkolásának, amit a felesége követett el 1894 szeptember 13-ának éjjelén. Talán ön is ellenem támad, mint a csendőr tette „Mannering Tower”-ben egyrésztől, vagy a bíró másrésztől a

kerületi bíróságon. Vagy talán megérzi, hogy igazság az, amit én mondok és követi az általam adottak alapján a nyomokat, mint az olyan ember, akit nem befolyásol a bíróság téves ítélete és személyi előítélete. Ön az egyedüli uram, akihez feltekinthetek és ha megtisztítja nevemet a gyilkosság vádjai alól, akkor áldani fogom, áldani fogom úgy, mint embert még nem áldottak soha. De ha elhagy, ünnepélyesen fogadom, hogy felkötöm magam még ebben a hónapban ablakom kilincsére és azontúl eljárrok magához álmaiban. Amit öntől kérek, nagyon egyszerű. Kutasson az után az asszony után, figyelje őt, kutassa ki multját, nézze meg mit csinál az öröklött pénzzel és ki az az Edward, akiről szó volt. És ha mindezt megtette, megismerte a dolgok állását és beigazolvva látta azt, amit mondtam, akkor biztos vagyok abban, hogy számíthatok jószágára és arra, hogy eljön és kiszabadít egy ártatlan embert.

tu

zét,

vásárolt

A BRAZILIAI MACSKA.

Nagyon nehéz annak a fiatalembernek a helyzete, akinek költséges passziói, nagy reményei, arisztokratikus összeköttetései vannak, de pénz nincs a zsebében és nincs semmi olyan foglalkozása, amivel szerezhette magának. A tény az volt, hogy apám a jó, könnyűvérű és könnyen élő ember túl sokat bízott Lord Southertonnak, bátyjának gazdagságában és jóindulatában és azt hitte, hogy egyetlen fiának, tudniillik nekem sohase lesz panasom az élet mostohasága ellen. Úgy remélte, hogy ha nem is volnának reményeim arra nézve, hogy valamikor a nagy Southerton-vagyonba kerüljek, mégis majd csak akad valami nekem való állás a külügyminiszteriumban, mely állás a mi kiváltságos osztályunk számára teremtett. Sajnos, túlkorán halt el ahhoz, hogy rájöhetett volna, menyire helytelenül számított. Se nagybátyám, se a állam nem tanúsították a legkisebb érdeklődést irántam és karrierem iránt. Egy pár fácska a

egy-egy kosár nyúl volt az, ami nagy néha arra emlékeztetett, hogy örököse volnék „Otwell House“-nak és az ország egyik leggazdagabb birtokának. Ez alatt az idő alatt mint nőtlen fiatal ember a városon kívül laktam a „Grosvenor Manzions“ egyik nagy sor szobával rendelkező házában és galamb lövéssel, no meg „Hurlingham“-ban gyakorolt poló játékkal ütöttem agyon napjaimat. Hónapról-hónapra egyre nehezebb volt — láttam — megújítani váltóimat uzsorásaimmal, egyre nehezebben tudtam kifizetni adósságaim egy részét az eljövendő örökség reményében. Az összeomlás ott leskelődött utaimon, ezt láttam. Egyre tisztábban, egyre közelebb láttam, amint jött feltartóztathatatlanul.

Lord Southerton óriási gazdagsága és többi rokonaim jóléte még csak jobban érezte velem szegénységemet. Rokonaim közül a legközelebb állott hozzám apám testvérének fia, Everard King, nekem első unokatestvérem, aki különös és kalandos életet folytatott egykor Braziliában és most visszatért erre a vidékre, hogy letelepedjék. Sohase tudtuk megállapítani, hogy mivel szerezte sok pénzét, de láttuk, hogy sok van, mert szép gazdaságot vásárolt vele a „Greylandok“-tól „Clypton on the

Marsh“ közelében, Suffolkban. Az első évtől kezdve, hogy Angliában megtelepedett, igazán ép oly keveset törődött velem, mint fősvény nagybátyám, de nemrégén egy nyári reggel, legnagyobb bámulatomra és öröömre levelet küldött, amiben azt írta, hogy menjek el hozzá látogatóba „Greyland-Court“-ba. Abban az időben „teljes csőd Court“-beni hosszú látogatásomat vártam épen és így az ő meghívása szinte gondviselészerűen érkezett, miért is megparancsoltam szolgáltnak, hogy pakoljon össze és még aznap este „Clypton on the Marsh“-ba indultam.

Ipswichben átszállottam és utána egy kis helyi vonatra ültem át, amely végül is egy kis helyiségnek megfelelő semmitmondó állomáson telt le a füves vidék közepén, ahol egy folyó kanyargott le és fel a dombok között. Magas és szakadékos partjai arra mutattak, hogy mélyen benn vagyunk az áradások vidékén. Kocsi nem várt reám (később kitűnt, hogy sürgönyöm megkésétt), miért is a helységben béreltem egyet. A kocsis kitűnő fickó volt, minden dícséretemet megérdemli és tőle tudtam meg Everard Kingről azt, hogy nevét mint csodatévőét emlegetik az egész vidéken. Hogy szereti és mulattatja az iskolás gyerekeket, hogy föl-

deit és mindenét nyitva tartja a látogatók számára, jótékonyágban előljár és aláír — szóval az ő jóindulata olyan általános, hogy a kocsis ezt csak azzal tudta megmagyarázni, hogy képviselői ambíciói vannak.

Figyelmemet a kocsis beszédéről hirtelen egy útmenti telefonpóznán ülő madár kötötte le. Először azt hittem, hogy szarka, de ez nagyobb volt és fénylőbb tollazatú. A kocsis azonnal felvilágosított, hogy e madár jelenléte annak az embernek tulajdonítható, akit meglátogatni akarok. Úgy látszik egyik szenvedélye volt az, hogy külföldi állatok meghonosításával és aklimatizálásával foglalkozott, mert e célból, amint a kocsis mondotta, rengeteg madarat és állatot hozott magával Braziliából, hogy Angliában megkísértse őket tenyésztetni. Amikor Greylands Park kapuin belül kerültünk, számtalan bizonyítékát láttuk ebbeli hajlamának. Sok szarvas félet, furcsa vaddisznót — azt hiszem peccary volt — fénylő tollazatú oriolt, az armadilló néhány fajtáját, gyorsan az ágak alá futó furcsa és nagyon kövér dakszlihoz hasonló állatot vettem észre, amikor a széles avenuen végighajtottunk.

Everard King, ismeretlen unokabátyám, a maga személyében háza lépcsőjén állott, mert messziről

észre vett bennünket és eltalálta, hogy csak én lehetek a vendég. Megjelenése nagyon egyszerű és jószágos volt — alacsony és izmos, körülbelül negyvenöt éves, kerek és jókedélyű arccal, barnára sülve a trópusok napjától, ezer ránccal tarkítva, fehér vászonruhát viselt, olyan igazi ültetvényes módjára, szivarral a szájában és széles karimájú panamával a feje búbján. Olyan alak volt, akihez feltétlenül oda kellett képzelni a verandás bungalow-t, amint ott állott, különösen előre nézve a széles és kőházának bejárója előtt épített tornác oszlopai közül.

— Kedvesem — kiáltotta, — hátranézve válla fölött, — kedvesem, itt van a vendégünk! Üdvözlöm, üdvözlöm Greylandsben! Boldog vagyok, hogy láthatom Marshall és nagy megtiszteltetésnek veszem, hogy megjelenésével felüldíti ezt az álmos vidéket.

Fogadtatásom nem lehetett volna szívélyesebb és engem azonnal megnyert vele magának. De minden szívélyességre szüksége volt, hogy enyhítse feleségének ridegségét és durvaságát velem szemben, amikor — csúnya volt és magas — férje hívására megjelent. Azt hiszem braziliai származású volt, bár kitűnően beszélt angolul. Viselkedését azzal

mentettem, hogy idegen lévén, nem ismeri szokásainkat. Meg se kísérelte sem akkor, sem azután eltitkolni, hogy nem valami kellemes vagyok számára Greylands Courtban. Szavai megfelelően udvariasak voltak, de két különösen kifejező fekete szeme világosan mutatta, hogy szivéből és minél hamarabb Londonba kíván vissza.

Eltelkintve attól, hogy ügyeim tulságos rosszul állottak és vagyoni viszonyaim is tulságosan kényszerítettek rá, hogy maradjak, talán elmentem volna, annyira bántott az asszony rosszindulatú viselkedése, ha ő nem ellensúlyozta volna a legnagyobb kedvességgel bántó ridegségét. Semmi fáradtságot se kímélt, csakhogy kellemessé tegye otflétemet. Szobám kedves volt. Számtalanszor megkérdezte, hogy mit tegyen, csakhogy örömet szerezzen vele. Majdnem a nyelvemen volt, hogy egy üres csekk-lap a legjobb segély volna számomra, de azután mégis úgy gondoltam, hogy kissé korai volna mindjárt az elején ezzel előállani. A vacsora kitünő volt és amikor utána havanna és kávé mellett együtt ültünk, amikről később elmondotta, hogy saját ültetvényeinek termései, magam is beláttam, hogy közlékeny kocsisom dicséretei nem voltak tulzások, mert sohase találkoztam jobbszívű és vendégszeretőbb emberrel, mint ő volt.

De minden kedvessége mellett is erős akaratú és tüzes temperamentumú ember volt, ha méregbe jött. Erről meggyőződtem a következő reggelen Everard Kingné különös ellenszenve oly erős volt irányomban, hogy reggeli után egyre támadóbb lett és ridegsége egyre nagyobb mérveket öltött. Ez a támadás félreérhetetlenül megnyilvánult akkor, amikor a férje elhagyta a szobát.

— A legjobb vonat napközben tizenkettő-tizenötökor indul — mondotta.

— De én nem gondoltam az elutazásra — feleltem nyíltan, mert csak azért se akartam magam elzavartatni ettől az asszonytól.

— Oh nagyon nehéz magával — mondotta és elhallgatott a legszemtelenebbül nézve reám.

— Biztos vagyok benne, — feleltem — hogy Everard King tudtomra fogja adni, ha nem vagyok alkalmas.

— Mi az, mi az? — kérdezte egy hang és házigazdám utána belépett a szobába. Meghallotta utolsó szavaimat és arcaink színe elárulta a többit. Abban a pillanatban a legnagyobb vadság torzította el szellemes, mosolygós arcát.

— Megkérhetem Marshall, hogy fáradjon ki egy kicsit? — kérdezte. (Elfelejtettem mondani, hogy engem Marshall Kingnek hívnak.)

Betette utánam az ajtót és azután hallottam őt feleségével beszélni. Hangja inkább szenvedélyes kiabálás volt mint beszéd. Vendégszeretetének ez a durva megsértése úgy látszik nagyon érzékenyen érintette. Nem szeretek hallgatózni és azért kísértáltam a füves útra. Nemsokára gyors lépéseket hallottam mögöttem, a hölgy volt, arca sápadt az izgalmaktól és szemei vörösek a sírástól.

— A férjem megparancsolta, hogy bocsánatot kérjek Öntől, Marshall King úr, — mondotta lesü-tött szemekkel.

— Kérem, ne szóljon szót se többé róla, asszonyom.

Szemei hirtelen rám villogtak.

— Maga őrült — sziszegte nyílt őszinteséggel, majd sarkon fordult és visszament a házba.

Ez a sértés annyira esztelen és oly gyalázatos volt, hogy szinte megmeredve néztem utána a bámulattól. Még akkor is nagyon csendes voltam, amikor házigazdám hozzám jött. Megint maga volt a megtestesült kedvesség és szivesség.

— Azt hiszem feleségem bocsánatot kért őrült viselkedéseért — mondotta.

— Oh igen, igen, bizonyosan!

Karját enyémbe fűzve le és fel sétált velem a füves réten.

— Nem szabad őt komolyan venni — mondotta. Kimondhatatlanul bántana, ha csak egy órával is megrövidítené látogatásának tartamát miatta. A tény az — nem volna semmi értelme a titkolózásnak — hogy szegény feleségem hihetetlenül féltékeny. Gyűlöli ha valaki — legyen az nő vagy férfi — legkisebb időre is közénk áll. Az ő vágya egy elhagyott sziget, ahol örökké együtt lennénk. Ez megvilágítja és megmagyarázza talán önnek különös viselkedését és tetteit, amik egy némely pontjukban nincsenek messze a mániától. Igérje meg, hogy nem fog törődni vele.

— Nem, nem, semmi esetre.

— No akkor gyűjtson rá erre a szivarra és menjünk körül, hogy megnézzze kis állatkertemet.

Az egész délután eltelt a szemlélődésben, mely magában foglalta mindazokat a madarakat, állatokat és hüllőket, miket magával hozott. Némelyike szabadon, némelyike ketrecben volt, a kevésbé érdekesek a házban. Nagy lelkesedéssel beszélt sikereiről és sikertelenségeiről, madarairól, azoknak élettartamáról és örömeiben iskolás gyermekhez hasonlóan kiáltott fel, amidőn sétálás közben egy-egy madarat vertünk fel a fűről, vagy egy-egy állat riadt meg és húzódott el a sűrűbe. Végül egy corridorhoz vezetett,

mely a ház egyik szárnyából nyúlt ki. Ez a corridor egy nehéz ajtóban végződött és rácsozott ablak volt rajta. Belül nagy vasrudak nyultak le a fal mellett, amelyek egy mozgó kerékre voltak szerelve és alkalmasak voltak az elgördítésre. Egy egész sor nehéz zár volt az átjáróra alkalmazva.

— És most megmutatom gyűjteményem drágakövét — mondotta. Ez az egyetlen példánya Európának most, hogy a rotterdami kölyök is megdögölt. Ez egy braziliai macska.

— De miben különbözik a többi macskától?

— Meg fogja látni, hogy különbözik — mondotta. Legyen olyan kedves és tolja el az ablakrácsot és nézzen be rajta.

Benéztem és egy nagy üres termet találtam magam előtt, hatalmas kőpillérekkel és kis és nagyon magasan elhelyezett ablakokkal.

A terem közepén, a nap aranyfényében egy karcsu állat feküdt, hasonló volt a tigrishez nagyságában is, de szőre fényes volt és fekete, mint az ében. Egyszerűen egy igen nagy fekete macska volt és úgy sütkérezett a nap sárga fényében, mint a macskák szokták. Olyan kecses, oly erős, oly elegáns és simán ördögi volt, hogy nem tudtam levenni szemem a látványról.

— Ugy-e gyönyörű? — kérdezte vendéglátóm lelkesedéssel.

— Isteni! Még sohase láttam ily nemes teremtet.

— Nehányan fekete pumának hívják, de tulajdonképen semmi köze a pumához. Ez a fickó közel tizenegy láb hosszú fejétől a farkáig. Négy évvel ezelőtt még egy kis fekete bársony gombóc volt két sárga villogó szemmel. Mint újszülött kölyket kaptam ajándékba a hideg Rio Negro vad vidékéről. Az anyját leszúrták, miután már felfalt egy tuca-
tot kölykeiből.

— Nagyon vadak ezek, ugy-e? — kérdeztem.

— A legalattomosabbak és legvérszomjasabbak a földön. Beszéljen csak egy felsővidéki indiánnak a braziliai macskáról, meglátja mekkorát ugrik. Ezekkel nem tanácsos játszani. Ez itt még nem szagolt élő vért soha és ha tenné, borzalmas volna. Jelenleg nem tűr meg senkit maga mellett, még Baldwin a szolgát se engedi közel magához, egyedül engem. Én vagyok az anyja és atya egy személyben.

Alighogy ezeket kimondotta, gyorsan kinyitotta az ajtót és besurrant rajta, azután legnagyobb csodálkozásomra ép oly hirtelen be is zárta maga mögött. Hangjára felemelkedett az állat, ásított és

körüldörzsölte őt fekete fejével, amit kényeskedve tartott fel, mert megsímogatta kezeivel.

— És most Tommy, eredj ketrecedbe — mondotta neki.

A hatalmas macska a terem egyik oldalára sétált és átbújt a rácson, ami ketrecét a teremtől elválasztotta. Everard King kijött és a már említett mozgó kerekek forgatóját kezdte csavarni. Észrevettem, hogy a rácsot akarja leereszteni. A forgatásra a terem oldalrúdjai egyre lejjebb és lejjebb ereszkedtek és amikor a földre értek, tökéletesen elzárták az állatot a terem egyik részétől mintegy igazi ketrecet alkotva. Amikor a rácszat ebben a helyzetben volt, újra kinyitotta az ajtót és behívott a terembe, ami tele volt a nagy ragadozókat annyira jellemző nehéz állati szaggal.

— Így tartjuk őt — mondotta. Nappal megengedjük, hogy kimozogja magát a nagy teremben, de éjjelre ketrecébe zárjuk. Kivülről kiengedheti a forgók segítségével, ha akarja, de be is zárhatja őt ugyanily módon. Ne, ne, ne tegye oda!

A rácsozat közé dugtam a kezeim, hogy megsímogassam a macska fényes, síma oldalát. Az állat furcsa tekintettel rándult el a helyéről.

— Esküszöm önnek, hogy ez veszélyes. Ne

tévessze meg az, hogy én tehetek veled, amit akarok. Ő nagyon megválogatja barátait — ugy-e Tommy? Ah már hallja, hogy itt az ebéd! Ugy-e hallod fickó?

Léptek zaja hallatszott a kőpadlón, az állat talpaira ugrott, ide-oda járkált szűk ketrecében sárga szemei fénylettek, és vörös nyelve reszketett éles fogainak hófehér vonala felett. A szolgálta belépett hatalmas húsdarabot hozva egy tálcán és begyömöszölte neki a rácson. Tüstént ráugrott, egy szegletbe hurcolta és ott talpai között tartva tépni és szakgatni kezdte minden pillanatban felemelve és felénk fordítva véres száját, végig nézve rajtunk. Ellenséges és lebilincselő látvány volt.

— Nem csodálkozhatik azon, hogy szeretem, ugy-e nem? — mondotta Everard King, amikor elhagytuk a termet, — különösen akkor nem, ha meggondolja, hogy meg van az okom is rá. Nem volt tréfa dolog elhozni idáig Délamerikából, de itt már biztonságban van és miként már említettem, a leggyönyörűbb és egyetlen példánya Európának. Az állatkertek vezetőségei majd meghalnak érte, de én tényleg nem tudok megválni tőle. De most már azt hiszem, eléggé igénybe vettem türelmét az én vesszőparipáimmal, miért is az lesz a legjobb, ha követjük Tommy példáját és mi is ebédelünk.

Délamerikai és újszerű ismereteim annyira igénybe vettek, hogy szinte nem is volt alkalmam arra, hogy megfigyelhessem, miszerint neki más természetű dolgai is voltak. Pedig hogy lehetett valamimég pedig nagyon fontos ügye, bizonyította az a nagyszámú távirat, ami címére érkezett. Majdnem a nap minden órájában érkezett egy. Személyesen bontotta fel és olvasta el őket és ilyenkor mindig bizonyos feszültség, szinte félelem látszott a vonásain. Néha azt hittem, hogy lóversenyen, néha azt, hogy a tőzsdén van érdekelve, de mindenesetre olyan ügy volt, ami túlterjedt Suffolok határán. Az alatt a hat nap alatt, míg vendége voltam, nem volt nap, hogy legalább három vagy négy táviratot ne kapott volna, de sokszor hétnél, sőt nyolcnál is többet.

E hat napot oly kitűnően töltöttem, hogy a végén igazán megszerettem unokafivéremet szívélyessége miatt. Minden este sokáig fennültünk a billiárdszobában, mialatt ő a legrendkívülibb történeteket adta elő délamerikai életéből — olyan rész történeteket és oly gondtalanul, hogy alig tudtam mindazt összeegyeztetni azzal a barna, alacsony, kedélyes emberrel. Válaszul néhány londoni emlékemet adtam elő, amik annyira érdekelték, hogy megígérte, hogy ellátogat „Grosvenor Mansion”-be.

és a vendégem lesz. Nagyon érdekelte a városi élet egy némely sajátságos oldala és hízelgés nélkül mondhattam, hogy nem talált volna alkalmasabb vezetőt nálam annak megismerésére. Az utolsó napon aztán az én ügyemet is megemlítettem neki. Nyíltan bevallottam pénzügyi nehézségeimet és az elkövetkező bukásomat és kértem közbenjárását — amiben feltétlenül reméltem. Figyelmesen hallgatott és erősen szívtá szivarját.

— De tényleg — kérdezte — ön a Southerton hagyaték örököse?

— Minden okom meg van rá, hogy úgy gondoljam, de ő sohase segélyezett engem.

— Tudom, tudom, hallottam fősvénységéről. Szegény Marshall, az ön helyzete nagyon nehéz. De mit hallott lord Southerton egészségi állapotáról legújabbban?

— Gyermekkorom óta kitűnő egészségnek örvend.

— Sajnos önnek az öröksége még soká várat magára. Mily kellemetlen helyzetben van ön, kedvesem.

— Bízom abban, hogy ön uram, ismerve a dolgok állását, segélyemre lesz — —

— Ne folytassa, kedves fiam — kiáltotta a leg-

nagyobb kedélyességgel — majd megbeszéljük este, és előre is szavamat adom, hogy, ami módomban lesz, megteszem.

Nem bántam végeredményben, hogy eljutottam látogatásom végére, mert nagyon kellemetlen volt rám nézve az a tudat, hogy van valaki, aki a legnagyobb rosszindulattal szemlélte ott léteimet. Egyre jobban meggyűlöltem Kingné sárga arcát és visszaszító szemeit.

Férjétől való félelmében felhagyott a tényleges sértésekkel, de őrült ellenszenvét a teljes semmibevevés irányába terelve soha meg nem szólított, teljesen ignorált és mindent elkövetett, hogy Greylands Courtbeni tartózkodásomat tőle telhetőleg a legkellemetlenebbé tegye. Az utolsó napon már annyira ment, hogy feltétlenül otthagytam volna őket, ha unokabátyámmal lefolytatott beszélgetésem reményt nem ad arra, hogy aznap este el tudom intézni sürgős ügyemet és megfordítani szerencsétlen szekerem rúdját.

Nagyon késő volt, amikor erre sor került, mert házigazdám aznap különösen sok táviratot kapott, amiknek elintézésére dolgozószobájába vonult vissza és csak akkor jött elő, amikor a háziak már mind lefeküdtek. Hallottam, amint szokása szerint

körüljárt megnézni, vajjon be vannak-e zárva az ajtók, végül is a billiárdszobába jött. Alacsony termete hosszú köpenybe volt burkolva és lábain pár szárnélküli török papucsot hordott. Egy karosszékbe ülve egy pohár groggot kevert magának, amiben, amint megjegyeztem, a whisky fontosabb szerepet játszott a víznél.

— Szavamra — mondotta — micsoda éjszaka!

És tényleg úgy is volt. A szél bömbölt és végigzúgott az egész házon, az ablakok ropogtak eresztékeikben, mintha valaki be akart volna jönni rajtuk. A lámpa sárga fénye és szivarjaink kellemes illata jóleső ellentéte volt a kint dühöngő viharnek.

— És most fiam — kezdette — a ház és az egész éjszaka a rendelkezésünkre áll. Mondja el, hogyan állanak ügyei és én meglátom, mennyiben lehetek segítségére. Hallani szeretnék azonban pontosan minden részletet.

Felbátorítva szavaitól hosszú részletezésbe kezdtem, amiben minden hitelezőm, uzsorásom benne volt házigazdámtól kezdve a szolgálámig. Zsebkönyvemben jegyzeteket csináltam és elmeséltem minden tetteimet szóval — mintegy felülmúltam önmagam, amikor szigorú és üzletszerű vázlatát adtam

könnyelmű észszerűlen életemnek és siralmas helyzetemnek. Némileg kedvetlenül vettem azonban észre, hogy hallgatóm szemei szerte révedeznek és gondolatai másfelé járnak. Ha látszólagos érdeklődésének mutatására tett is néha egy-egy megjegyzést, azok annyira mellékesek és tartalom nélküliek voltak, hogy tisztán láttam, miszerint odase figyelt. Néha-néha megkért arra, hogy bizonyos részletet jobban világítsak meg, vagy ismételjek, de amikor belekezdtem, már tudtam, hogy előbbi gondolatai járnak újra az eszében. Végül is felemelkedett és a tűzbe dobta szivarja végét.

— Mondok önnek valamit fiam — szolt, — sohase volt hajlamom a számoláshoz. Mindezt papírra kell vetnie és meg kell mondania az összeget. Akkor megértem, ha a papíron fogom látni.

Ez a propozíció újra felháborított. Megígértem, hogy megteszem.

— És most itt az ideje, hogy lefeküdjünk. Jupiterre! egyet üt az óra a hallban.

Az óra ütése áthangzott a vihar tompa zúgásán. A szél úgy fúj, hogy olyan volt a hangja, mint valami széles folyó rohanásáé.

— Mielőtt lefeküdnék, meg kell nézmem a macskámat — mondotta házigazdám. — A nagy szél erősen izgatja. Velem tart?

— Természetesen — feleltem.

— Akkor halkan járjon és ne beszéljen, mert mindenki alszik.

Halkan átmentünk a perzsákkal borított sötét hallon és kinyitva az ajtót a ház előtt egészen a legtávolabb eső végéig. Minden sötét volt a kőfolyosón, de egy lámpa lógott le a szegről, amelyet Everard meggyújtott. A teremben mi sem látszott és így tudtam, hogy a bestia ketrecében van.

— Jöjjön be — mondotta és kinyitotta az ajtót.

Egy tompa mormogás mutatta, amint beléptünk, hogy a vihar tényleg felizgatta az állatot. A lámpa remegő világánál láttuk, amint nagy fekete tömegben összehúzódva a sarokban ült furcsa sötét árnyékokot vetve a fehérre mosott falra. Farka dühösen csapkodta a szalmát.

— Szegény Tommy nem a legjobb hangulatban van — szólott gazdája, magasra emelve a lámpát és szemlélve őt. — Mint egy fekete ördög, úgy néz, ugye? Egy kis vacsorát kell adnom neki, hogy jobb kedve legyen. Nem fogná meg egy pillanatra a lámpát?

Átvettem a kezéből és ő az ajtóhoz sietett.

— Éléskamrája ép itt van a közelben — mon-

dotta; — megbocsájt egy pillanatra? — Kiment és az ajtó nehéz ütéssel becsapódott utána.

Ez az érces hang megállította a szívem verését. A rémületnek borzalma futott végig rajtam. Megdermesztett valami szörnyű veszély bizonytalan előérzete. Az ajtóhoz ugrottam, aminek azonban belül nem volt kilincse.

— Vissza! — kiáltottam — eressen ki!

— Rendben van! Ne lármázzon! — felelte ő a folyosóról. — Magánál van a lámpa.

— Igaz, de nem akarok ily helyzetbe bezárva lenni egyedül.

— Nem akar? — Hallottam kedélyes kacagását. — Nem lesz sokáig egyedül.

— Engedjen ki uram! — kértem mérgesen. — Nem szeretem az ilyen természetű praktikus tréfákat.

— Praktikus a helyes szó — mondotta újabb kacagással. Azután hallottam a vihar zúgásán keresztül is, amint a forgó készülék csavarja csikorgogni kezdett, majd a rácsozat zöreje is a fülembe jutott, amikor lassan tűnni kezdett. Nagy Isten, szabadon engedte a brazilai macskát!

A lámpa fényénél láttam lassan eltűnni magam elől a vasrudakat. Már egy lábnyi széles nyí-

lás volt a legtúlso végen. Végső kétségbeesésemben megragadtam ez utolsó rúdat és húzni kezdettem egy örült erejével. Mert örült *voltam*, dühöngő és kétségbeesett örült. Egy percig vagy talán tovább is mozdulatlanul tartottam a gépezetet. Tudtam, hogy ő minden erejével tartja a fogót és tudtam azt is, hogy az emelő szerkezet legyőzi erőmet. Hüvelykről hüvelykre engedtem, lábam csúszott a kövezeten és állandóan könyörögtem ehhez az embertelen szörnyeteghez, hogy mentsen meg ettől a borzalmas haláltól. Emlékeztettem rokonságunkra, eszébe juttattam neki, hogy a vendége voltam, könyörögtem, hogy mondja meg, mit vétettem neki. Egyedüli felelete az volt, hogy forgatta az emelőt és minden erőlködésem ellenére is átcsúsztatta az utolsó rúdat is a nyiláson. A gépezet csikorgott, végighurcolt az egész ketrec frontja előtt, míg végre is fájó csuklókkal és szétmorzsolódott ujjakkal felhagytam a reménytelen küzdelemmel. A rács eltűnt, mihelyt eleresztettem és pár pillanattal később halottam a török papucsok csoszogását a kőfolyosón és a távoli ajtó csapódását. Utána minden csendben maradt.

Az állat megse mozdult egész idő alatt. Csendesen meglapult a szegletben és felhagyott a fark-

csapkodással. Ez a rudba kapaszkodó, rángatózó, kiabáló ember látszólag mulattatta. Láttam, hogy nagy szemei állandóan engem figyelnek. Amikor a rácsot húztam, letettem a lámpát a földre, ami csendesen égett a maga helyén. Hirtelen az a gondolatom támadt, hogy e lámpa lesz az én oltalmazóm. Egy mozdulatot tettem, hogy felvegyem. De abban a pillanatban, ahogy mozdultam, a bestia dühösen morogni kezdett. Megálltam és minden ízemben reszketve mozdulatlanul maradtam. A macska (ha valaki ilyen szörnyű állatot oly házias néven nevezhet) nem volt tíz lábnál messzebbre tőlem. Szemei villogtak, mint két foszforgömb a sötétben. Megijesztett és megbabonázott velük egyszerre. Nem tudtam levenni szemeimet róla. A természet néha furcsa játékot űz velünk az ilyen veszélyes pillanatokban. E két fény hol megnőtt, hol majdnem elenyészett előttem. Néha apró kis fénylő pontoknak látszottak, de erős csillogásúak voltak hasonlóan a sötétben csillogó elektromos szikrákhoz, majd egyre nőttek és nőttek, nemsokára a terem minden szeglete megtelt vakító és mégis borzalmasan sötét fényükkel. De végül mindkettő kialudt.

A bestia behunyta szemeit. Nem tudtam, hogy mi igaz abból a régi meséből, amit az emberi te-

kintet erejéről beszélnek, vagy talán csak álmos volt a macska, de a tény az, hogy minden támadást célzó mozdulat nélkül húnymta be szemeit, fekete fejét elsőlábaira hajtva és úgy nézett ki, mintha aludt volna. Úgy állottam ott mozdulatlanul sokáig, félve, nehogy mozdulatommal felébresszem őt. Ide voltam tehát zárva ehhez a bestiához éjszakára. Tudtam mi vár reám, hiszen természetes sejtésemem kívül eléggé világosan tudtomra adták a szavak, amiket ez állatról hallottam, hogy ép olyan kegyetlen, mint a gazdája. Hogy tudtam volna kint tartani reggelig? A kapú reménytelen volt és ugyanolyan a sok szűk és szerfelett magasan fekvő ablak is. Sehol se volt védelem ebben a rácsos, kővel padlózott teremben. Segélyért kiáltani képtelenség volt. Tudtam, hogy ez melléképület volt és hogy a corridor, ami összekötötte a házzal, legalább is 100 láb hosszú. Kinn a vihar dühöngött, hangom nem tudta volna túlszárnyalni bőgését. Egyedül saját bátorságomra voltam bízva tehát.

És akkor új rémület szállott meg. A lámpára néztem. A bél gyengén égett és egyre jobban pislogott. Tíz percen belül ki fog aludni. Tíz percem volt tehát, mely idő alatt tehettem valamit megmentésemre, mert éreztem, hogyha ez állattal

a sötétben maradok, meg leszek bénítva teljesen. Már maga a gondolat őrijító volt. Körül jártattam szemeim a halál kamrán és ekkor felfedeztem egy helyet, amely ugyan nem mentett meg a veszélytől, de mégis biztonságosabb volt, mind a nyílt terep.

Láttam, hogy a ketrecnek egy hajlása van a baloldalon, ahol a front a falba ékelődött. Ez a hajlás pár hüvelyknyi távolságban álló vasrúdakból állott erős dróthálóval a közökben, és mindkét oldalán vas lemezben végződött. A vasrúdak befele hajoltak és a közöttük levő dróthálóval mintegy baldachint alkottak a szeglet felett. E baldachin vas lemezei és menyezet közt, mintegy három-négy lábnyi köz lehetett. Ha feltudtam volna jutni oda és bepréselem magam a rúdak és a tetőzet közé, csak egy sebezhető oldalam marad. Védve vagyok alulról, felülről és az egyik oldalon. Egyedül szemben voltam megtámadható. Ez ellen igaz semmi védelmem se volt, de végtére is kívül esek az útjából, ha meg kezdi sétáját odalenn. Fel kellett ugornia, hogy elérjen engem. Itt volt az idő, most vagy soha, mert ha a fény kialszik, lehetetlen volt oda jutnom. Hirtelen nagyot nyelve felugrottam megragadva a hajlás szélét és felhúztam magam a részbe, mialatt nehezen lihegtem a megerőltetéstől. Görcsösen be-

préselve magam lefelé fordítottam az arcomat és egyenesen a macska rettentő szemeit és ásító torkát láttam magam előtt. Blízös lehellete, hasonlóan egy rothadó fazékból kiszálló gőzhöz, egyenesen az arcomba jött.

Úgy látszott, hogy inkább kíváncsi mint mérges. Egész hosszában megrázkódott és felemelkedett, majd kinyújtózkodott és hátsó lábaira állott egyik előlábával a falnak támaszkodva, míg a másikat fel emelte és körmeit belesülyesztette a drótba éppen alattam. Egy éles kapocs állott ki a nadrágomból — amint említettem frakkban voltam — és most, hogy lábaival a dróthoz ütött, az az egyik térdembe fúródott. Ez nem volt támadás a részéről, inkább csak kísérlet és amikor egy éles fájdalomkiáltást hallattam, újra négy lábra állt és könnyedén szökdelve sétálni kezdett a teremben egyre fel-fel nézve az én irányomba. Hátrafelé préseltem magam egész addig, míg hátam a falat érte és igyekeztem a lehető legkisebbre összehúzni magam, mert minél kisebb területet foglaltam el, annál nehezebben tud megtámadni.

Most már izgatottabbnak látszott és gyorsabban mozgott, halk és nesztelen lépéseivel ketrecünkben, állandóan visszatérve vas nyugvóhelyem alá,

ahol feküdtem. Csodálatos látvány volt, hogy hogyan mozgott szinte árnyékszerűen az a nagy tömeg, anélkül, hogy a legkisebb nesz is hallatszott volna bársonyos talpai nyomán. A lámpa oly gyengén égett, oly gyengén, hogy alig tudtam kivenni az állat körvonalait. Azután hangos sercenéssel végsőt lobbanva kialudt és én egyedül voltam a macskával az éjszakában.

Nagyon megkönnyíti a veszély elviselését az a tudat, hogy az ember mindent megkísérelt, amit csak tehetett. Nincs ugyan semmi haszna belőle, de mégis nyugtatóbban várja a veszélyt. Az én esetemben semmi esélyem se lehetett azon az egyen kívül, amiben voltam. Kinyújtózkodtam és csendesen, lélekzet visszafojtva feküdtem, remélve, hogy abban az esetben, ha semmi olyast se teszek, ami emlékeztethetné őt énreám, el fog felejteni. Úgy véltem, hogy már két óra lehet. Négykor kezd virradni, nem kellett tehát a nappalra két óránál többet várni.

Kinn a vihar elcsendesedett és az eső állandóan verte a kis ablakokat. Benn mérges volt és bűzös a levegő. Se nem láttam, se nem hallottam a macskát, igyekeztem más dolgokra gondolni --- de csak egy volt közüllük annyira erős, hogy el tudta terelni gondjaimat szörnyű helyzetemről. És ez az

unokafivérem gonoszságának emléke volt, az ő páratlan tettetéséé és rosszindulatú gyűlöletéé, mert kedélyes arca egy orgyilkos lelket takart benne. És amint rá gondoltam, egyre világosabb lett előttem, hogy mily ravaszul készített el mindent. Látszólag lefeküdt a többiekkel együtt. Nem kétséges, hogy tanukat akart ezzel biztosítani magának. Mialatt a többiek aludtak, engem, aki gyanutlan voltam, elcsalt és tört vetett nekem. Az ő meséje oly egyszerű volt. Ott hagyott a biliárd szobában, hogy végig szívjam szivaromat. Én elmentem lefekvés előtt mégegyszer a macskához, hogy megnézzem. Bementem a terembe anélkül, hogy észrevettem volna, miszerint a ketrec nyitva van, és elpusztultam. Ki gyanúsított egy olyan embert, mint ő? Feltevés, lehet -- de bizonyosság soha!

Mily lassan telt el az a borzasztó két óra! Egyszer hallottam valami zajt, amiről sejtettem, hogy onnan eredt, hogy a bestia a saját prémjét tisztogatta végig nyalogatva azt. Néha láttam felvillanni zöldes szemeit, de sohasem egyenesen felém és így megerősödtem abban a hitben, hogy személyemet vagy elfelejtette vagy semmibe se veszi. Végre megjelent az első fény sugar az ablakban. Először szürke volt, majd fehérre változott és végül ismét

láthattam rettentő társamat. És jaj! ő is láthatott engem!

Azonnal észrevettem, hogy sokkal rosszindulatubb és mérgeesebb hangulatban van, mint amikor utoljára láttam. A reggel hidegsége bántotta és éhes is lehetett. Állandó morgással mérte le és felketrecét azon az oldalon, amelyik a legtávolabb feküdt menhelyemtől, bajuszszájai mérgesen felborzolódtak és farka csapkodott. Amikor a szeglethez ért, szemei mindég felkerestek, jól tudtam, hogy arra gondolt, hogy felfaljon engem. Még akkor is megcsodáltam utolérhetetlen kecsességét ennek az ördögi lénynek, hullámzó mozgását, szép oldalainak fényét, élő remegő vörös színét fekete szájából kilógó nyelvének. Először halk morgása, amint ideoda járkált egyre erősödött és végül is állandó crescendóban tört ki. Tudtam, hogy a krízis elérkezett.

Szerencsétlen volt az óra, amit itt eltöltöttem várva a halált és remegve a hidegtől és a félelemtől, könnyű ruhámban ott fenn a kínok rostélyán. Megkíséreltem nyugtatni magam, lelkem valahogy elteríteni erről a szörnyű tudatról és épp abban a percben, amikor a legvilágosabb volt előttem, hogy minden elveszett, akkor néztem a legizgatottabban körül, menekülést keresve. Egy dolog világos volt.

előttem, ha valahogy a ketrec mögé bejuthatnék, meg volnék mentve. A ketrec szélessége ugyanis nem volt olyan nagy, mint a szobáé és a kettő tudniillik a szobafala és a ketrec között nagy űr volt, amit a front felől szintén vasrudak zártak el, melyek a falat a ketreccel kötötték össze. Vajjon vissza tudnék nyomni párat a rudak közül annyira a falba, hogy mögéje jussak? Nagyon nem szabadott mozognom, nehogy az állatot felingereljem. Lassan csak nagyon lassan nyújtottam előre kezem, egész a kiszemelt helyig, ahol a vasrudak a falból kiállottak. Legnagyobb meglepetésemre ezek a vasrudak elég könnyen mozogtak. A rudak mozgatásának egy nehézsége volt és az, hogy abban a helyzetemben nem tudtam eléggé megragadni őket. Ujra nyomtam rajtuk egyet és két három hüvelyekkel eltolódtak. Valószínű, hogy ez is kerekre járt. Ujra nyomtam és ekkor a macska ugrott!

Oly gyorsan történt és oly váratlanul, hogy nem láthattam előre. Egyszer csak hallottam vad morgását és pillanattal azután villogó sárga szemeit, fekete fejét és vörös nyelvét láttam magam előtt, amint meg akart ragadni. Az ugrás ereje úgy megrázta a ketreccel, hogy azt gondoltam (mintha másra tudtam volna gondolni

egyáltalán), hogy összedől az egész. Egy pillanatig belekapaszkodott a bestia egyik lábával — míg a másik támaszt kerésett — fekvőhelyem szélébe, úgy, hogy feje és körmei közvetlen közelemben voltak. Hallottam körmeinek szakgató zaját a vashálózatban és lehellete beteggé tett. De ugrása nem sikerült, nem tudott e helyzetében bántani. Lassan és morogva dühében visszaugrott és újra a földre majd azonnal új ugrásra készült.

Tudtam, hogy a következő percek eldöntik sorsomat. A bestia tanult az első kísérletből és a következőt nem fogja elhibázni. Ha azt akartam, hogy életben maradjak, gyorsan és határozottan kellett cselekednem. Egy pillanat alatt kész volt a tervem. Levettem a kabátom és azt az állat fejére dobtam. Ugyanekkor leugrottam az előbbi helyemről, megragadtam az előbb megmozgatott rudat és teljes erővel a felfelé nyomtam.

Sokkal könnyebben történt, semmint gondoltam volna. Ha egy kis késésem nincs, szerencsésen és sértetlenül kerültem volna ki a dologból. Amikor a vasrudat eléggé benyomtam a falba és oldalt fordulva mögéje surrantam, újra visszahúzva mögöttem a helyére, az állat — amely időközben lerázta magáról a kabátomat — megragadott a lá-

bamon. Lábának egyetlen ütésével végig borotválta alsó lábszáramat, mint ahogy a fát legyalulják. Félájultan és vérezve hevertem a következő pillanatban a rácsozat mögé gyűjtött és már piszkos szalmán, mialatt a macska dühöngve csapkodta a rudakat.

Sebesülésem miatt mozdulatlanul és sokkal kábultabban, semhogy a kiállott veszélyek tudatában lettem volna, csak feküdni tudtam, inkább halva, mint élve és bámultam őt. Széles fekete mellét a rudaknak feszítve felém kapkodott körmeivel, mint, ahogy a cica teszi a megfogott egérrel. Rángatta ruháimat, de bármennyire erőlködött is, megragadni nem tudott. Hallottam arról, hogy a nagy ragadozók által okozott sebek merevséget idéznek elő és most kíváncsi voltam, hogy beáll e nálam is ez az állapot. Egy ideig néztem még ideges kapkodását, de fokozatosan elhomályosodott előttem minden és izgalmas rémekkel teli álomba merültem, melyekben minden pillanatban fekete arcot és piros nyelveket láttam, míg végre elmaradtak azok is, hogy a nehéz sebesülés okozta delirium örvényébe sülyedjek.

Ahogy a dolgokra visszaemlékezni tudok, azt hiszem körül-belül két óra hosszát eszméletlen kívül kellett lennem. Ami öntudatlanságomból magamhoz

téritett, egy erős zaj volt, egy fémnek csengése, amit borzalmas helyzetem előidézője okozott. Még mielőtt tényleg fel foghattam volna, hogy mi is történik körülöttem, már meg is jelent unokafivérem jóindulatú arca az ajtóban. Én ott feküdtem hanyatt, ingujban a ketrec mellett, nadrágom rongyokba szakadva a nagy vértócsa körülöttem. Egész jól láttam jókedvű pillantásait a nap fényében. Újra, meg újra rám bámult. Azután becsukta maga mögött az ajtót és oda jött a ketrechez, hogy megnézzze, tényleg meghaltam-e.

Hogy tulajdonképpen hogyan is történt, nem tudom biztosan megmondani. Nem voltam öntudatomnak annyira birtokában, hogy mindent részletesen megjegyezhessek. Csak annyit mondhatok bizonyosan, hogy láttam mint arcával felém hajolt és azután az állat felé.

— Jó öreg Tommy! — kiáltotta. — Jó öreg Tommy.

Azután közelebb húzódott a rudakhoz hátát fordítva nekem.

— Kuss, ostoba bestia! — ordított. — Kuss! Nem ismered meg a gazdádát?

És ekkor hirtelen eszembe jutott, amit az állatról beszélt és az élő vérről, ami vaddá és kegyet-

lenné teszi. Az én vérem okozta ezt és ő fizette meg az árát.

— Takarodj — üvöltötte, — takarodj te sátán! Baldwin! Baldwin! Oh Istenem!

És akkor hallottam, lezuhant, talpraállott és újra lezuhant hasonlóan egy hengergetett zsákhöz. Ordításai halkabbak lettek és végül is hörgésbe mentek át. És azután már, amikor meghalt, még mindig láttam ködben úszó szemeim előtt, elvakult tántorgó, vértől ázó alakját, amint vadul rohan előre, majd vissza a teremben és ez volt a legutolsó kép, ami emlékemben maradt róla azok után, hogy reggel viszontláttuk egymást.

Sokáig tartott a felgyógyulásom — tényleg azonban sohase gyógyultam meg teljesen és életem végéig fogom hordani a botot, mint emlékéét a braziliai macskával való találkozásomnak. Baldwin a szolga és a többi cselédség nem tudták elképzelni, hogy mi történhetett, amikor gazdájuk ordítására odarohantak. Engem ott találtak a rudak mögött, őt pedig előtte, amint az állat szétmarcangolta. Tüzes vasakkal verték el a testről és azután hálót dobva rá, bezárták ketrecébe. Engem az ágyba vittek, ahol — miként azt gyilkosom akarta — több hétig élet-halál között lebegtem. Azután orvost hoztak

Cliptonból és ápolónőt Londonból és egy hónap mulva annyira helyrejttem, hogy el tudtak vinni az állomásra és végül is újra a Grosvenor Mansions-be jutottam.

Egy emlékem maradt betegségem idejéből, amit meg tudtam őrizni számtalan lázas képeim között, mik miként egy panoráma futottak le előttem. Egy éjjel, amikor az ápolónő távol volt, kinyílt a szobám ajtaja és egy magas, feketeruhás asszony lépett be rajta. Hozzám jött és amikor sárga arcával reám hajolt, megismertem őt az éjjeli lámpa gyenge fényében. A brazíliai asszony volt, unokafivérem felesége. Arcomba nézett és tekintete oly kedves volt, minőnek még sohase láttam.

— Magánál van? — kérdezte.

Gyengén bólintottam — mert tényleg nagyon gyenge voltam.

— Csak azt akartam közölni önnel, hogy ön volt szerencsétlenségének az oka. Nem megtettem e önért mindent? Kezdetől fogva el akartam kergetni önt a háztól. Anélkül, hogy szóval elárultam volna férjemet, igyekeztem megóvni önt tőle. Senkise ismerte őt úgy, mint én, ki annyit szenvedtem miatta. Nem tudtam elmondani mindent önnek, mert megölt volna. De mindent megtettem önért. Ahogy a

dolgok alakultak, most már ön az én legjobb barátom, a legjobb mindenki felett. Ön megszabadított engem az ő halála árán és ez volt az egyetlen út a szabadsághoz Szomorú vagyok, hogy annyi szor megbántottam, de nem tehettem másképp. Mondtam önnek, hogy örült és tényleg örült is volt, hogy nem érezte meg, mi vár önre. — Ezek után kiment szobámból ez a magas, keserű asszony és sohase láttam őt többé. Férje után maradt vagyónával szülőföldére ment és úgy hallottam, hogy Pernambucoban él.

Nem valami kellemes érzés volt számomra, hogy Londonba kerültem vissza és nem is nagyon örültem, amikor orvosaim kijelentették, hogy alkalmas vagyok a munkára. Meg voltam győződve ugyanis arról, hogy összes hitelezőim meg fognak rohanni, de az első, aki meglátogatott, Summers volt, az ügyvédem.

— Nagyon boldog vagyok, hogy lordsága oly kitűnően néz ki — mondotta. — Sokáig kellett várnom a szerencsekivánatokkal.

— Mit mond Summers? Azt hiszem nem alkalmas ez az idő a tréfákra.

— Csak az igazságot — felelte. — Ön Southerton lordja már hat hete, de mi azt hittük,

hogy késleltetni fogja felgyógyulását, ha tudatjuk ezt önnel.

Lord Southerton! Egyike a leggazdagabb peereknek Angliában! Nem hittem füleimnek. És ekkor hirtelen az eltelt időre gondoltam, amik összefüggésben voltak betegségemmel.

— Akkor Southerton lordja az alatt az idő alatt halhatott meg, amíg beteg voltam.

— Halála ép' az nap állott be. — Summers keményen nézett rám, mialatt beszélt és én megértettem, hogy ő eltalálta az ügy igazi összefüggését, mert furfangos fickó volt nagyon. Egy pillanatig szünetet tartott, mintha vallomásomat várta volna, de én nem találtam értelmét annak, hogy erről a családi botrányról beszéljek.

— Igen, tényleg különös összefüggés — folytatta. — Természetesen tisztában van azzal, hogy ön után Everard King volt az örökös és ha sikerül önt széttépetni azzal a tigrissel, vagy micsodával, e pillanatban már ő Southerton lordja.

— Nem kétséges — feleltem.

— És ő annyira érdeklődött és vágyott ez után, — mondotta Summers. — Biztosan tudom, hogy Lord Southerton egyik szolgája az ő bizalmasa volt, aki a táviratok özönét küldötte hozzá ura

állapotáról; ez épen akkor volt, amikor ön ott tartózkodott. Nem volt furcsa, hogy annyira kíváncsi volt, annak dacára, hogy nem is volt egyenes örökös?
 — Nagyon furcsa — feleltem, — de most ha lesz oly szives és ideadja váltóimat és új csekkönyvemet, neki kezdetünk ügyeink teljes rendezésének.

Biblioteca județeană
 MUREȘ
 TIRGU-MUREȘ

~~R. K. GYMNASIUM
 INJ. KÖNYVTÁRA
 MAROS-VÁSÁRHELYT~~